

LLIBRE BLANC DE LA CULTURA AL Penedès

2ª FASE

LA CULTURA AL PENEDÈS AVUI:
PROPOSTES DE FUTUR

Amb el suport de:

CRÈDITS:

COORDINACIÓ GENERAL I DIRECCIÓ:

Gerard Ramon
Ramon Arnabat

PRODUCCIÓ EXECUTIVA:

Pilar Tarrada

COORDINACIÓ TAULES:

Montserrat Comas
Ramon Sicart
Bienve Moya
Eulàlia Galofré
Vinyet Panyella i Pere Izquierdo
Manel Güell i Valeri Laguna
Ramon Arnabat
Daniel Garcia Peris
Jordi Cuyàs
David Vilella
Àngels Parés

AUTORIA RELATS:

Àngels Santacana
Pablo Sancho
Joan Cuscó
Eloi Fuguet,
Jordi Medina
Manel Güell
Gerard Ramon
Albert Tubau
Roderic Villalba

El Llibre Blanc de la cultura al Penedès. 2ª Fase. La Cultura al Penedès avui: propostes de futur ha estat realitzat entre el juny i el desembre de 2013.

No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades

SUMARI

1	PRESENTACIÓ	4
2	TAULES D'ÀMBIT	8
	TAULA: LLEGIR, ESCRIURE I PRESCRIURE: LA LITERATURA I EL TERRITORI	9
	TAULA: L'ART CONTEMPORANI EN L'ÀMBIT LOCAL	13
	TAULA: DINÀMICA FESTIVA I SOCIABILITAT	17
	TAULA: LA FORMACIÓ MUSICAL AL Penedès	23
	TAULA: MUSEUS I CENTRES D'INTERPRETACIÓ: TERRITORI I VISIBILITAT	27
	TAULA: TEATRE AMATEUR/PROGRAMACIONS PROFESSIONALS	31
3	TAULES TRANSVERSALS	36
	CULTURA, TERRITORI I COORDINACIÓ	37
	CULTURA I COMUNICACIÓ	41
	CULTURA, PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME	44
	CULTURA I EDUCACIÓ	48
4	CONCLUSIONS	52
5	ANNEX	57

1 PRESENTACIÓ

A l'Institut d'Estudis Penedesencs (IEP) l'avalua una trajectòria d'estudi, projecció, i difusió de la cultura penedesenca. És en el marc d'aquesta trajectòria i d'aquest interès que neix el projecte del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès.

Llibre Blanc de la Cultura al Penedès es concep, d'una banda, com una aproximació diagnòstica a la cultura al territori (1a fase), i de l'altra com un procés participatiu (2a fase) que ha de servir de base pels debats sobre el present i el futur de la cultura al Penedès.

L'elaboració del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès ha comptat amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona i de l'Obra Social La Caixa.

La 2a fase del Llibre blanc ha comptat a més amb la inestimable col·laboració de més de 150 persones entre coordinadors de les taules, relators, participants, tècnics i membres de l'IEP.

La 1a fase del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès va culminar a inicis del 2013 amb la presentació d'un document que pretén aportar un millor coneixement sobre les polítiques, els agents, i les programacions i activitats culturals que es desenvolupen al territori. També s'hi analitza la situació del present a nivell municipal, comarcal i veguerial, tant des del punt de vista de l'activitat i la creació cultural, com dels agents i de les infraestructures culturals, i s'identifiquen alguns dels reptes futurs.

La segona fase del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès s'ha dissenyat com un procés de participació que amb el nom de *La Cultura al Penedès avui: propostes de futur* ha servit de base pels debats sobre el present i el futur de la cultura.

Els objectius que s'ha marcat aquest procés són:

- Avalar els continguts i la diagnosi del document Llibre Blanc de la Cultura al Penedès, una aproximació diagnòstica.
- Obrir nous marcs de col·laboració entre agents culturals del territori.
- Establir estratègies i accions conjuntes a emprendre per encarar el present i el futur de la Cultura.

1.1 Organització i desenvolupament general

Per tal de mirar d'assolir aquests objectius *La Cultura al Penedès avui: propostes de futur* s'ha concretat en dos tipus d'accions participatives:

TAULES D'ÀMBIT – taules que reuneixen els agents del territori per sectors culturals per tractar una temàtica concreta del seu àmbit amb l'objectiu definir accions. Són taules en les que es centren en una temàtica o aspecte específics d'un sector/àmbit cultural del que el Llibre Blanc ja en destaca certes potencialitats o fortaleces. En definitiva, es tracta de crear espais de discussió per tal de trobar solucions a problemes comuns, intercanviar posicionaments, i generar accions conjuntes en favor de l'àmbit concret.

TAULES TRANSVERSALS – taules que reuniran agents i responsables polítics per tractar temàtiques transversals a la cultura del Penedès amb l'objectiu de definir estratègies en matèria de política cultural al territori. Aquestes taules entre en marcs de discussió amplis, que abracen des de polítiques culturals locals, fins a estratègies de desenvolupament conjuntes al territori. Per aquest motiu les qüestions que es plantegen en les taules transversals toquen i estan interrelacionades amb els diferents àmbits i sectors culturals concrets.

Les taules han estat formades per entre 10-15 participants, persones que representen o estan implicades en projectes o programes vinculats a l'àmbit cultural específic. Les taules s'han format a partir d'un criteri d'equilibri en dos sentits:

- Un equilibri territorial a les taules amb representants de les tres comarques que conformen el Penedès: Alt Penedès, Baix Penedès, i Garraf
- Un equilibri entre els rols i els tipus d'agents culturals participants - de l'àmbit públic, privat, professionals, entitats, amateurs, etc.

Les tasques dels participants han estat bàsicament:

- Lectura de continguts proposats i generació de fitxa prèvia
- Participació en la taula d'àmbit en la data assenyalada

Totes les taules han comptat amb la figura d'un/a coordinador/a que ha vetllat pel bon desenvolupament del debat, d'un/a relator/a que encarregat d'elaborar un relat de la taula d'àmbit per a la seva posterior publicació/difusió*.

* Excepte el debat "Cultura digital i sectors creatius" en el marc de la Jornada Cultura digital i Makers celebrada a LivingLab de Neàpolis, a Vilanova i la Geltrú, el 30 de novembre del 2013, que va tenir el format d'un debat obert.

Per últim, la coordinació general ha vetllat pel disseny de tot el projecte, per controlar el cronograma establert, donar suport als coordinadors i als participants de les taules i vetllar pel bon funcionament del sistema organitzatiu del procés. De la mateixa manera també s'ha encarregat de generar elements de comunicació i difusió, així com la correcció i edició dels relats de les taules, i una actualització del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès, una aproximació diagnòstica.

En total s'han programat 6 taules d'àmbit i 5 taules transversals en diferents del territori Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf. Els temes sobre els que s'han centrat les taules s'han decidit en funció aquelles potencialitats o qüestions d'interès que ja es marcaven en el Llibre Blanc de la Cultura al Penedès, una aproximació diagnòstica.

TAULES D'ÀMBIT:

1. Àmbit LLIBRE I LITERATURA - Taula: Llegir, escriure i prescriure: la literatura i el territori
2. Àmbit FESTA I CULTURA POPULAR – Taula: Dinàmica festiva i sociabilitat
3. Àmbit ARTS VISUALS - Taula: L'art contemporani en l'àmbit local
4. Àmbit MÚSICA - Taula: La formació musical al Penedès
5. Taula ARTS ESCÈNIQUES Taula: Teatre amateur/Programacions professionals
6. Taula PATRIMONI Taula: Museus i centres d'interpretació: territorialitat i visibilitat

TAULES TRANSVERSALS:

1. Taula CULTURA, TERRITORI I COORDINACIÓ
2. Taula CULTURA I COMUNICACIÓ
3. Taula CULTURA, PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME
4. Taula CULTURA I EDUCACIÓ
5. Debat CULTURA DIGITAL I SECTORS CREATIUS en el marc de la Jornada Cultura digital i Makers celebrada a LivingLab de Neapolis el 30 de novembre del 2013.

2 TAULES D'ÀMBIT

Àmbit: **Llibre i literatura**

Taula: **Llegir, escriure i prescriure: la literatura i el territori**

Sala d'actes, dependències municipals platja, Calafell, 21 de setembre de 2013

Coordinació:

Montserrat Comas (directora de la Biblioteca Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú)

Relatoria:

Àngels Santacana (tècnica de patrimoni, i coordinadora de museus, a l'Ajuntament del Vendrell).

Participants presents a la taula:

- Ramon Arnabat (president de l'IEP)
- Laia Bertran (directora de la Biblioteca de Manuel de Pedrolo, Sant Pere de Ribes)
- Àngels Colom (directora Biblioteca P. Terra Baixa, El Vendrell)
- Jose Luis Espina (promotor Braket Cultura, Escriptor, projecte VISOR, El Vendrell)
- Mercè Foradada (escriptora, dirigeix un club de cultura, Vilanova i la Geltrú)
- Pere Martí (escriptor, programa a ràdio Vilafranca sobre literatura infantil i juvenil)
- Elvira Mestres (dirigeix un club de cultura, Vilafranca del Penedès)
- Antoni Munné (escriptor, corrector lingüístic i redactor de la revista Serra d'Or)
- Veri Pena (llibretera de la Mulassa, Vilanova i la Geltrú)
- Gerard Ramon (coordinador del Llibre Blanc de la cultura al Penedès)
- Ramon Valls (escriptor i activista cultural, Calafell)

També han col·laborat:

- Josep Mitjans – llibreter, llibreria Mitjans, El Vendrell

El debat va girar al voltant de la relació entre la literatura, i el territori en el seu sentit més ampli, des de la creació, la promoció de la lectura, fins el turisme cultural.

La Taula valora la feina del Llibre Blanc i afegeix un conjunt de correccions i apreciacions en l'àmbit de la literatura, el llibre i la lectura pública. Es destaca la tasca que fan els clubs de lectura com espais de difusió de la literatura.

De la mateixa manera es parla de les biblioteques com un dels equipaments de primer ordre en el que s'anomena la democratització de la cultura. És cert que les biblioteques són els equipaments culturals amb un ús més intensiu, i que al llarg dels anys han evolucionat cap a una polivalència en les seves programacions amb el llibre i la literatura com a eix central. Es comenta que actualment a les biblioteques s'hi pot anar a fer una gran conjunt d'activitats de consum cultural, des d'accedir a internet, a escoltar un disc, fins cercar un llibre en préstec. Les biblioteques no poden oblidar mai el seu paper en el foment de la lectura.

Al Penedès existeix una bona xarxa de servei de biblioteques, tanmateix alguns equipaments han quedat petits o antiquats. També cal destacar la coordinació entre les biblioteques del Garraf i l'Alt Penedès, en canvi les del Baix Penedès en queden a part a efectes administratius.

Durant el debat els presents posen èmfasi en la manca de visibilitat que tenen projectes interessants que es desenvolupen al territori. Hi ha dificultats per atreure l'interès dels mitjans de comunicació, sovint sembla que tot passi només a Barcelona. Al Penedès es duen a terme actes i esdeveniments interessants en el camp literari que passen totalment desapercebuts fins i tot pel públic local.

De la mateixa manera es manifesten les dificultats per a publicacions d'àmbit local, autors penedesencs, per tal que les seves obres arribin al públic, a les biblioteques i llibreries. El tancament de la distribuïdora l'Arc de Berà que operava al territori ha afectat en negatiu aquesta situació de visibilitat.

En aquest aspecte es detecta, d'una banda, una dificultat en la distribució per a publicacions menors i fora dels circuits de les grans editorials. Tanmateix al territori hi ha exemples d'editorials petites però ben posicionades en el seu mercat com són Candaya a Les Gunyoles, Avinyonet del Penedès, especialitzada en literatura hispanoamericana, o el Cep i la Nansa de Vilanova i la Geltrú.

D'altra banda, hi ha una manca de coordinació entre els agents del territori per poder posar en valor la producció i el patrimoni literari locals. En aquest sentit faria falta una major coordinació entre el conjunt d'agents, autors locals, editorials, llibreries i biblioteques per poder estar al cas de les novetats. De la mateixa manera és important reservar espais per tractar i recuperar els autors locals, que són alhora patrimoni literari del territori.

La taula també va abordar el tema dels públics. Es parteix de la base que totes les societats desenvolupades tenen un sostre de consumidors culturals, tot i que actualment hi ha més lectors que mai. Es destaca la tasca de les biblioteques amb activitats especialitzades per a públic infantil i juvenil, i també per a públic especialitzat a través dels clubs de lectura. Els clubs de lectura o els tallers literaris, com l'Escola de Lletres de la Llibreria l'Odissea a Vilafranca del Penedès, han tingut una gran profusió els darrers anys.

Els clubs de lectura són l'exemple d'un treball directe amb els públics, on es posa de manifest que la feina d'aconseguir lectors i la seva fidelitat es fa a base d'un treball qualitatiu.

Un altre bon exemple serien les jornades Visor que es celebren al Vendrell per iniciativa de Bracket Cultura i que des de fa 9 anys ha anat abordant diferents gèneres i estils literaris en companyia de més de cinquanta autors i autores de reconeguda trajectòria.

Des de la perspectiva de les llibreries locals es comenta que els grans best-sellers, que atrauen al gran públic els permeten mantenir prestatges amb obres menys mediàtiques i d'interès local. També des de les llibreries s'impulsen un conjunt d'activitats per tal de fidelitzar el públic més especialitzat, com són les presentacions, els tallers, entre altres. De la mateixa manera es comenta que les llibreries han augmentat l'espai reservat a la literatura infantil i juvenil els darrers anys.

Els públics més joves són el futur, en aquest sentit s'apunta que hi ha canvis en la forma en que es consumeix literatura, però que cal preservar els seus valors més enllà de les formes. Es comenta que en l'actualitat hi ha un excés d'oferta d'informació. La tasca dels centres d'educació primària i secundària és fonamental. En aquest sentit es comenta que des de les biblioteques hi ha una bona connexió amb les escoles, sobretot en l'àmbit de primària, però aquesta relació es perd, en la majoria dels casos, amb els instituts.

Malgrat tot s'apunta que actualment hi ha més lectors que mai, i també entre el públic jove. Un públic que està molt vinculat a les tendències, exemples com Harry Potter o les sagues de vampirs han atreta milers i milers de lectors. Les noves tecnologies també són clau per tal d'arribar als nous públics, i per conèixer els seus gustos i preferències.

Una altra qüestió són les rutes literàries que vinculen el patrimoni literari amb el patrimoni material, amb el paisatge i amb el territori. Els autors vius poden ensenyar-nos el paisatge interior tenint una visió del Penedès.

A la taula també es comenta que la discriminació positiva envers al català que existeix a Catalunya dificulta sovint la visibilitat d'autors locals que escriuen en llengua castellana.

Per últim, també s'esmenta que els mitjans de comunicació locals havien tingut un paper important en la promoció i difusió d'autor i publicacions locals. Actualment es compta amb poques experiències d'aquest tipus.

Finalment, es presenten un conjunt d'iniciatives les quals l'Institut d'Estudis Penedesencs pot liderar i/o acompanyar:

- Base de dades amb autors, agents i promotors de l'àmbit de la literatura
- Butlletí trimestral per informar de les novetats editorials locals a Escoles, Instituts, i Llibreries a l'àmbit del Penedès, es parla d'una "Km 0 de la cultura"
- Aprofitar la Revista del Penedès que publica l'IEP per publicar totes les notícies que ens enviïn farem una crítica o ressenya
- Mirar d'incloure les biblioteques del Baix Penedès en la coordinació que ja fan les biblioteques del Garraf i l'Alt Penedès.
- Impulsar aquells esdeveniments i accions amb un potencial d'abast territorial

Àngels Santacana

Àmbit: **Arts visuals**

Taula: **L'art contemporani en l'àmbit local**

Casa de Cultura de Llorenç del Penedès 28 de setembre de 2013

Coordinació:

Ramon Sicart (galerista, Galeria Sicart de Vilafranca del Penedès, i membre de la junta del Gremi de Galeries d'Art de Catalunya)

Relatoria:

Pablo Sancho (llicenciat en Història de l'Art i en Comunicació Audiovisual i Màster en Ficció de Cinema i Televisió)

Participants presents a la taula:

- Albert Abella (director Escola Municipal d'art Arsenal de Vilafranca del Penedès)
- Maria Teresa Baltasar (responsable de l'espai d'art Les Quintanes a Llorenç del Penedès)
- Jordi Cabestany (responsable de la mostra d'art sonor Vinfonies de Vilafranca del Penedès)
- Camil·la Pérez (ceramista del Vendrell, galerista, membre del col·lectiu Ardhara, Associació d'Artistes Plàstics i Visuals del Penedès)
- Joan Pi (galerista de la Galeria Àgora 3 de Sitges)
- David Ribas (responsable de la Biennal Riudebitlles i de HD Riudebitlles)
- Jordi Ribas. (artista)
- Isidre Roset (promotor cultura i crític d'art, Sitges)

També han col·laborat:

- Pilar Carbonell (galerista, Palmadotze de Vilafranca del Penedès)
- Pau Catà (Director del CeRCCa, Centre de Recerca i Creació Casamarles a Llorenç del Penedès)
- Joan Raventós (Director Festival de vídeo art VIDET de Vilafranca del Penedès)

En primer lloc, si la programació cultural a nivell local recau en gran mesura als ajuntaments, des de la taula es destaca la manca de coneixement del potencial de l'art contemporani. Hi ha una manca de producció de catàlegs en l'àmbit local, i de programació d'exposicions, molts centres polivalents municipals existeixen com a equipaments culturals, però les retallades en el pressupost en disminueixen la seva activitat.

També per començar els presents a la taula fan una clara diferència sobre el concepte d'art contemporani i allò que es pot anomenar art coetani, per tal de posar les bases del posterior debat.

A Sitges existeix un gran moviment en quant a estudis privats d'artistes que no es recullen al Llibre Blanc, per la dificultat que comporta tenir-los ubicats, però quedi constància de la seva existència. Els estudis no són galeries, però els artistes treballen directament en ells. La importància dels tallers dels artistes radica en que agrupen petites col·leccions i artistes, tant locals com vinguts de fora.

Existeix un gran desconeixement sobre l'art contemporani en el territori, es comenta que la plataforma Ardara fou un referent en el seu moment. Es destaca la necessitat d'un equipament de referència per tal d'ubicar-lo en el mapa. Aquest nou espai hauria de recolzar els espais ja existents.

Molts territoris tenen un centre d'art de referència, el Penedès no en té un de propi, i segons la comarca vira cap a Barcelona o Tarragona. Seria ideal que un municipi del Penedès esdevingués aquest centre de referència amb un espai supramunicipal de caràcter públic, però sembla que cap municipi ho vol tirar endavant. Es detecten alguns dels problemes del Penedès en aquest sentit: la barrera provincial que separa el territori entre Barcelona i Tarragona, o el desinterès de les capitals de comarca, o municipis amb més recursos, en tenir un equipament d'arts visuals de referència dedicat a l'art contemporani. Els esforços se centren en les programacions habituals i en els equipaments museístics.

En aquest sentit cal destacar l'impuls de la iniciativa privada per la difusió de l'art contemporani a nivell local. Així, la iniciativa privada ha de continuar generant propostes i de la mateixa manera cal cercar certa coordinació per tenir una major visibilitat envers el gran públic. És convenient demostrar que l'art contemporani no és només una despesa, sinó que pot ser viable a nivell econòmic i generar riquesa. S'ha de trencar amb la imatge de que l'art és elitista.

D'aquesta manera es fa necessari millorar la comunicació entre totes les comarques sobre les produccions, els artistes, i les programacions en art contemporani que es poden donar al Penedès. Hi ha una tendència a treballar cada projecte, o cada artista de forma aïllada, o de forma gremial (artistes, crítics, galeristes, escoles...), i això és quelcom que cal corregir, sobretot en relació a la difusió i per tal d'afavorir la visibilitat. S'ha de fer pinya per intentar incidir en el territori, creant activitats transversals i cercant complicitats amb altres àmbits.

A diferència d'altres disciplines o àmbit de la cultura l'art visual és més car perquè necessita espais per a la producció i l'exposició. D'aquí la importància de la coordinació de tots els àmbits privats per fer força davant l'administració pública. En l'actual context és important no fer més passos enrere i com a mínim mantenir les iniciatives que ja existeixen.

L'artista és una figura canviant i més en els moments actuals. El creador no només s'ha de preocupar de la seva obra, sinó també en com aquesta es transforma en valor econòmic ("saber-se vendre"), i en valor social (reconeixement públic).

Els públics existeixen, tot i que en aquesta disciplina, i sobretot en l'àmbit local siguin difícils de comptabilitzar. S'han de cercar les fórmules per tal d'obrir l'art contemporani a nous públics, fer-lo atractiu a aquells que no el coneixen. Tanmateix cal ser conscient que en la cultura en general els anomenats llenguatges experimentals els resulta difícil que tinguin un públic nombrós.

Cal convèncer a les administracions que les polítiques culturals són a llarg termini, més enllà dels mandats de quatre anys. Que els projectes sòlids poden tenir una repercussió i un impacte positiu al territori a diferents nivells, social i econòmic.

En aquest sentit es comenta la possibilitat de creació d'una guia on referenciar tots els espais, museus, institucions, galeries. Es demana a l'IEP un arxiu dels espais virtuals o no virtuals, físics o no físics, dedicats a l'art contemporani en concret i difusors de la cultura en general. Una base de dades consultable per tirar endavant experiències compartides i contínuament actualitzable, tot i la dificultat que això implicaria, ja que seria una base de dades molt activa on també hi formessin part els artistes. O crear un lloc web on hi figurés la informació de tot el que està passant, per exemple, un blog sobre l'Art contemporani al Penedès.

Es comenta que Sitges té potencial per ser un focus d'avantguarda, però s'ha quedat en mínims, sovint enfocada més al turisme que no el propi discurs. També l'enoturisme és un nínxol que obra possibilitats a projectes i propostes al Penedès vinculades a l'art contemporani, sobretot a l'interior i en nuclis de població reduïts i més aïllats.

Hi ha iniciatives importants que haurien de tenir més suport dins del propi Penedès per tal de potenciar-les. Un exemple és Ardharà, una iniciativa a nivell de tot el territori penedesenc, una plataforma sòlida per donar a conèixer artistes emergents. En aquest sentit, des de la taula es valora que cal de mirar de donar suport i continuïtat als projectes que tenen un cert rigor, perquè sinó corren el perill de desaparèixer.

Es considera que cal que el Penedès tingui un espai o equipament local destinat a art contemporani. Aquests espais haurien de tenir una programació feta amb criteri i conjunta, i a valorar una possible itinerància entre les ciutats, si no d'obres, almenys de públic. Sobretot el que es veu clar és la creació d'un circuit no tant entre les sales penedesenques, sinó més enllà, a

poblacions com Olot o Vic que ja compten amb centres d'aquestes característiques. Les sales polivalents ja existents en municipis del Penedès tenen una manca total de professionalització.

Ha de crear-se un lligam molt més estret entre formació i creació per tal de donar sortida als joves artistes. Al Penedès existeixen dues escoles reglades, una a Vilafranca del Penedès i una altra a Vilanova i la Geltrú. La col·laboració entre ambdues i les galeries hauria de ser molt més estreta del que ho és actualment. Tot el que es faci dins del nostre territori i arribi a les galeries tindrà més opcions a sortir a fora.

Més enllà de la difusió, el Penedès ha de ser un espai de producció, creació, recerca, i investigació. S'han de cercar punts de connexió amb d'altres territoris i amb d'altres indrets mantenint una perspectiva local-global que és la que impera en el context actual. En aquest sentit des de la taula també s'apunta que més enllà de la difusió de l'art contemporani, ha d'existir certa connexió i difusió dels corrents de pensament contemporanis, necessaris en la generació de discursos i en la interpretació dels nous llenguatges artístics. Un bon exemple de projecte en aquesta línia seria del CeRCCa, Centre de Recerca i Creació Casamarles a Llorenç del Penedès.

També s'apunta que una de les assignatures pendents de l'art contemporani a nivell local és la d'entrar als centres d'ensenyament obligatori. Una experiència a destacar són les escoles de primària com a residències d'artistes, on els alumnes poden participar a la vegada que se'ls educa en art. D'aquesta manera es generen creadors, públics, consumidors i pensament mitjançant el propi fet. A més, aquest tipus d'experiències en el món educatiu es valoren molt positivament, i cal pensar que joves i infants són un futur públic potencial d'art contemporani.

Per últim, també es fa referència a la problemàtica d'una pèrdua del col·leccionisme en l'àmbit local, i que d'aquesta manera decaigui una tasca essencial en la reivindicació i revitalització d'artistes locals. Actualment, el públic cerca experiències, i l'obra d'art com a objecte ha perdut interès entre els públics amb cert poder adquisitiu.

La taula conclou que és essencial generar ponts entre l'art contemporani i el públic local, i el pont principal s'ha de construir conjuntament amb les administracions locals. Es destaca la possibilitat de crear un manifest que giri al voltant de què són la creació i l'art contemporani, i circumscriure'l en l'àmbit del Penedès.

Pablo Sancho París

Àmbit: Festa i cultura popular

Taula: Dinàmica festiva i sociabilitat

Sant Pau Espai d'Entitats, Vilanova i la Geltrú 28 de setembre de 2013

Coordinació:

Bienve Moya (gestor cultural, escriptor, etnòleg especialista en festa i cultura popular)

Relatoria:

Joan Cuscó (doctor en filosofia i especialista en musicologia, conservador de l'Arxiu Musical de VINSEUM i responsable de Recerca i Investigació de l'AMTP del Departament de Cultura)

Participants presents a la taula:

- Raimon Casals (especialista en balls populars, Vilafranca del Penedès)
- Josep Maria Feliu (especialista en bèsties de foc, Vilafranca del Penedès)
- Joan Ignasi Gómez (director del programa de televisió "Gaudeix la festa")
- Adrià Grandia (especialista en balls populars, El Vendrell)
- Jordi Inglès (especialista en música tradicional i popular, El Vendrell)
- Eloi Miralles (especialista en castells, Vilafranca del Penedès)
- Gerard Ramon (coordinador del Llibre Blanc de la cultura al Penedès)
- Josep Rius (especialista en balls de foc, Sant Pere de Ribes)
- Xavier Salmeron (especialista en balls populars, Sitges)

Es considera que cal enfocar la taula cap al tema de la sociabilitat i de la dinàmica festiva per posar l'accent en un model festiu relligat amb un model d'associacionisme i de sociabilitat que funciona i que és diferent en altres zones dels Països Catalans. I pel fet de ser un model que des de l'àmbit del Penedès/Camp de Tarragona s'ha exportat amb èxit.

A partir d'aquí s'estableixen els quatre focus de diàleg:

1 – La concreció de l'espai geocultural de la festa. És a dir, el de la festa al carrer com a patrimoni cultural del Penedès

2 – Les relacions entre la festa al carrer i l'espai urbà (escenografia, espais, veïns....)

3 – El de les relacions entre la festa i les arts escèniques (la música i els músics, l'espectacle mediterrani, les arts amateurs i/o les arts professionalitzades...)

4 – La validesa del calendari festiu (la dinàmica social al llarg de l'any, la festa com a relació social, la festa i els calendaris laborals...)

Es parteix de la base que el Penedès hi ha un model festiu i de sociabilitat que funciona (i que és singular en el context cultural català).

Tot i posar l'accent en la importància de l'espai geocultural del que estem parlant, i que cal veure si és més o menys homogeni, i si abraça els límits concrets de la divisió comarcal vigent, es considera que cal donar per sobreentès aquest punt i que és millor centrar-se en els altres tres.

De tota manera, en aquest tema bàsic, es constata que hem de posar en valor el model festiu i de seguici pel seu impacte envers la sociabilitat i per l'estalvi econòmic que suposa per a l'organització de la festa. Cal fer valorar el model basat en un patrimoni que és viu en el qual hi ha dos temes cabdals: la transmissió i la participació que han de trobar un equilibri correcte. I aquest és un valor que cal transmetre a les administracions. Es constata que no donem el mateix valor socioeconòmic a la festa els que hi participem (i també el públic) que les administracions, un aspecte que caldria corregir.

Hem de ser conscients del que és un seguici festiu, del seu sentit i de diferenciar-los molt bé d'altres models festius (i de participació i de gaudi col·lectiu) que són més propis del carnaval. I això ho han de tenir en compte els qui ballen i també el públic. Aquesta distinció és pertinent en el territori penedesenc en el que el carnaval és un model festiu present i significatiu en moltes poblacions.

Així mateix, s'ha d'incidir en l'aspecte de la transmissió d'aquest patrimoni viu i justament en el funcionament d'aquesta transmissió; el patrimoni ens precedeix i perdurarà més enllà de la nostra generació. Els darrers anys la festa en tot el territori del Penedès ha vist augmentar la seva activitat i ha resultat ser altament participativa. Partint d'aquesta premissa des de la taula es subratlla una qüestió: l'augment de la participació ha anat en detriment de la transmissió de les estructures i valors tradicionals que emanen de la festa? Qui vetlla per tal que hi hagi una transmissió de la tradició festiva, o més ben dit, qui ha de vetllar per aquesta transmissió?

És per aquests motius que cal fer evident que no hi ha contraposició entre l'evolució i la tradició. Crear i conservar ha de ser un joc entre ambdós termes, s'han de respectar tots dos. Per això podríem dir que la festa, com a *festa-viva* (la del Penedès), es troba en una constant crisi.

De la mateixa manera des de la taula es distingeix entre els conceptes d'evolució i canvi en els cicles festius. L'evolució és inherent a la festa, els canvis són fets puntuals que poden afectar a llarg termini a la seva evolució en una o altra forma. En aquest sentit cal ser curosos amb els canvis, com també cal ser-ho en la transmissió per tal com la festa pot evolucionar en les generacions futures. La informació i el coneixement de la festa són fonamentals per a una mínima intervenció. A tall d'exemple, es recorda la figura de l'antic "mestre de dansa", actualment desapareguda, que tenia una tasca de transmissió i coneixement del ball. En canvi, actualment, sovint s'incorporen noves coreografies sense tenir en compte la història i l'evolució d'un ball.

Fetes aquestes primeres reflexions, Bienve Moya planteja la pregunta sobre la importància de la festa. Quina és la importància de la festa en el sí de les societats actuals del Penedès?

Hi ha un consens general sobre la l'impacte de la festa en la cohesió social, que es dona fruit dels col·lectius i les persones que hi participen activament. Tanmateix es lamenta que aquesta circumstància sovint no s'aprofita o no es signifiqui prou des de les instàncies públiques, fins ara més preocupades per l'impacte quantitatiu que no el qualitatiu de la festa i la seva participació.

Des de la taula, també es subratlla un cert fenomen social al voltant de la festa al que s'anomena "sanferminització" (no pas per còpia del model festiu de Pamplona i de Navarra, sinó per les actituds de festa desbocada que s'hi produeixen). S'entén, doncs, per "sanferminització" una banalització de la festa la qual és vinculada a valors no estrictament festius.

De nou, aquestes circumstàncies apunten vers un problema o un buit en la transmissió i en el coneixement de la festa. En mans de qui deixem la festa? L'Administració ha volgut participació a un preu alt envers la transmissió, la qual cosa és contraproductiu. Hem desequilibrat el model festiu que ens és propi i les seves contradiccions.

A partir d'aquí es despleguen dues qüestions del guió de la taula:

- Les relacions entre la festa i l'urbanisme. En som conscients? Ho són els polítics? I els veïns (que també són part de la festa)?...
- Les relacions entre la festa i les arts populars. Què és la festa? Estem d'acord a l'hora de definir-la?

Cal ser conscients que la festa omple un espai que en altres països omplen els professionals de l'espectacle i de les arts escèniques, i això té conseqüències socials. Per tant, cal fer una defensa de la importància social de la festa i donar a conèixer la seva singularitat, i els aspectes positius que representa aquest model cultural, també des del punt de vista pressupostari i de viabilitat econòmica.

En relació al primer punt es constata que els ajuntaments són poc conscients de la importància dels espais de la festa, i en alguns casos hi actuen sense consensuar res amb els protagonistes de la festa; cosa que pot provocar problemes als actes que s'hi fan (fins i tot per a la seva continuïtat). En general, es té poc en compte l'espai i la seva escenografia efímera i el valor escenogràfic de les places i dels carrers per la seva història i pòsit històrico-cultural.

S'ha de tenir en compte que no es pot fer el mateix en un espai de dia o de nit, que hi ha espais que han afavorit certs actes (la baixada d'escales a Sitges o la baixada de Sant Pau a Sant Pere de Ribes) i que, per tant, són espais que cal conservar. Espais singulars (per al Vot del Poble a Vilanova i la Geltrú o per a l'Entrada de Sant Fèlix a Vilafranca del Penedès) i que a vegades l'espai es pot modificar per a fer-lo més apte a través de sistemes d'amplificació i d'altre tipus.

També es constata que en certs indrets hi ha problemes amb els veïns, o amb comerços i que tots aquests temes s'han d'arbitrar, per tal que ni aquests col·lectius ni el model festiu en surtin perjudicats.

S'aborda també la qüestió de la importància de l'economia de la festa, del marxandatge que mou i que permet finançar actes i col·lectius i associacions que treballen tot l'any. També es recalca el paper del comerç i les empreses locals pel recolzament i el mecenatge de l'activitat festiva, vinculats al sentiment de pertinença i cohesió social que genera la festa. De la mateixa manera la festa reporta un impacte econòmic sobre el territori per la capacitat de mobilització dels ciutadans, i d'atracció turística.

Sobre el segon aspecte, s'introdueixen en el debat les següents qüestions:

Des de la taula es considera que hi hagut una mala professionalització de la festa. És lícit que una colla gegantera de qualsevol poble cobri per anar a actuar a un altre poble (o fins i tot que hi vagi sense cobrar) quan sovint ho fa sense ni tan sols acompanyament musical o amb una qualitat en la

interpretació de les danses,... sota mínims? Amb aquestes actituds es fa un mal favor a la cohesió social i a la qualitat de la festa. És l'exemple de la fal·lera gegantera que també la trobem en altres danses del seguici i per la qual tothom es pensa que és capaç de ser actor de la festa quan, de fet, es perd qualsevol rastre d'espectacle. A més, es desfavoreix la varietat (que sempre és vida) del model a través de la seva adscripció a cada poble amb particularitats pròpies.

L'altre símptoma de feblesa del model festiu el trobem quan hi ha excés de canalla. En la seva "infantilització", per la qual tot és vàlid i a través de la qual ningú gaudeix del model festiu (ni tan sols els infants que hi participen). "Infantilització" vol dir poc rigor i poca qualitat, massificació i poc interès. El contra-model a aquest fenomen el trobem en configuracions de la festa que obren espais de participació als més petits com és el cas de l'Imaginari de Vilanova i al Geltrú.

És aleshores quan des de la taula s'apunta que hem de veure la festa com a art de carrer, i com un model en què hi ha diàleg entre la gent del territori, a través del qual s'importen i s'exporten idees. I aleshores diversos membres de la taula es qüestionen la validesa dels protocols que darrerament s'han promogut des de les instàncies públiques locals al voltant de la festa. Serveixen per evolucionar? Són necessaris per a la transmissió? I en aquí es diu que potser cal prioritzar els rituals com eixos d'equilibri de la festa enfront dels protocols.

En tot cas, al costat de la professionalització, com per exemple es demostra amb la festa dels tres tombs, ha d'existir un cert grau d'especialització (encara que sigui amateurs). I hi ha d'haver un equilibri entre els amateurs, els semi-professionals i els professionals. Hi ha tasques que requereixen professionalitat. I s'ha de tenir en compte que la majoria de festes necessiten activitat durant molts mesos, el carnaval o la festa major no es fan en dos dies. Hi ha treball en equip durant temps i fins i tot durant tot l'any.

En aquest punt també es coincideix en la diversitat que hi ha al territori i en el fet de les particularitats de festes diferents com les festes majors (que són el model principal), el carnaval, els tres tombs o les caramelles. Cadascuna de les quals té uns ritmes propis. Amb tot, es constata que el model de seguici festiu de les festes majors és el que cohesiona tot el territori del Penedès.

Fetes aquestes reflexions s'encara la qüestió sobre el calendari festiu, i de la seva relació amb els calendaris escolars i laborals.

La festa és un moment de trobada i de retrobament i això, avui, xoca amb el fet que molta gent no treballa al poble on viu i, per tant, no té festa aquell dia. Aquests tipus de problemes sorgeixen sobretot en les festes d'hivern. I a l'estiu aquest problema el podem tenir per duplicitats de festes i quan els Ajuntaments fan contra-programacions en determinades dates.

Hi ha el cas del Corpus que habitualment s'ha traslladat en diumenge, però això no passa en la majoria de festes que mantenen els seus dates. Aquí es constata que en relació al calendari escolar els municipis tenen capacitat d'actuació per a fer coincidir bé les dates, però que potser

pel mateix calendari festiu que hi ha al país no n'hi ha prou amb dos dies festius a l'any i que es podrien suprimir certes festes estatals i en pro d'altres festes escollides pels municipis o les comarques.

Caldria re-programar el calendari festiu i relligar-lo amb el laboral donant més importància a les festes tradicionals enfront les festes civils de l'Estat (ja que les escoles, per exemple, tenen fins a tres dies de lliure disposició). El calendari ha de ser una eina bona per a la integració dels infants i dels nouvinguts en al festa. La festa fa social el calendari i cal una conciliació de calendaris, perquè el calendari també modifica la festa.

Finalment, la taula articula com demanda específica la creació d'una secció per al treball de la festa dins l'IEP amb l'objectiu d'estudiar i donar a conèixer el model festiu penedesenc, el qual no és patrimoni d'un o altre municipi, sinó de tot el territori. En aquest sentit es vol influir i donar força als reconeixements exteriors que es puguin fer de la festa del Penedès com a conjunt. També mirar d'influir en el model de declaracions de festes patrimonials que es fan des del Departament de Cultura de Generalitat de Catalunya, ja que aquest no convenç, i fer pinya en pro del model comú amb una comissió de treball conjunta.

Joan Cuscó Clarasó

Àmbit: **Música**

Taula: **La formació musical al Penedès**

Escola de Música Pau Casals, El Vendrell, 5 d'octubre de 2013

Coordinació:

Eulàlia Galofré (professora de l'EMM Vilafranca del Penedès i flautista de bec)

Relatoria:

Eloi Fuguet (professor de l'ECMM Vilanova i la Geltrú, flautista de bec i gestor cultural)

Participants presents a la taula:

- Carlota Baltrís (professora de l'EMM El Vendrell)
- Ignasi Gómez (president de Musicoop i professor de l'ESMUC)
- Montserrat Meneses (directora de l'EMM El Vendrell i directora del Cor Zóngora)
- Maria Mestre (professora de l'EMM Tradicional del Penedès, a L'Arboç)
- David Miret (director de l'EMM Vilafranca del Penedès)
- Isabel Pla (professora de l'ECMM Vilanova i la Geltrú, directora de corals i exregidora de cultura de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)
- Jeannette Porter (directora de l'EMM Sant Sadurní d'Anoia)
- Jordi Quintana (professor de l'UB, divulgador i intèrpret de música popular i tradicional)
- Gerard Ramon (coordinador del Llibre Blanc de la cultura al Penedès)
- Àngels Santacana (tècnica a la regidoria de cultura del Vendrell i membre de la junta de l'Institut d'Estudis Penedesencs)
- Albert Soler (regidor de cultura de l'Ajuntament d'El Vendrell).

També han col·laborat:

- Silvia Romera (directora de l'Escola de Música de l'Alt Penedès)
- Meritxell Montserrat (directora de l'Espinguet, cor infantil Vilafranca, i coordinadora general del SCIC)

L'objectiu d'aquesta taula també va ser representar la varietat de propostes de formació musical existents en el territori, entesa la formació musical en un sentit ampli del terme: des de l'àmbit de l'ensenyament reglat o formal (escoles de música i conservatoris) a tot aquell ensenyament que deriva de la tradició interpretativa amateur (música tradicional, conjunts instrumentals i món coral). Malauradament la taula no va poder comptar amb representants de les escoles de música del sector privat, però sí en la creació de la diagnosi quantitativa prèvia, així com en l'elaboració d'un qüestionari previ enviat als assistents per tal de preparar aquesta trobada.

La taula rodona es va estructurar en tres parts:

- Una validació de la diagnosi prèvia elaborada per l'IEP.
- Una exposició i debat de les problemàtiques i potencialitats de l'àmbit de la formació musical al Penedès i Garraf.
- I una exposició de les demandes col·lectives a les diverses administracions.

Sobre la diagnosi prèvia, els ponents van remarcar la falta de dades actualitzades i d'un cens més acurat a la realitat. No hi quedaven representats molts dels centres no reconeguts per la Generalitat de Catalunya, així com diverses corals i conjunts de música popular i tradicional que també ofereixen aquesta funció de divulgació i formació musical. Des de l'IEP es van comprometre a actualitzar les dades mitjançant els cens de diverses associacions i col·lectius especialitzats com l'ACEM, EMIPAC o SCIC i van emplaçar als ponents a col·laborar en la comunicació de les iniciatives i col·lectius no esmentats.

D'altra banda, es va reivindicar l'esforç per a la regularització de la formació en l'àmbit de la música popular catalana i la pròpia del Penedès. Actualment, existeixen diverses escoles que han adoptat els instruments tradicionals en el seu currículum de centre, així com centres i cursos especialitzats en un estil musical tan arrelat al nostre territori. També es va fer esment del moviment coral de base, que quantitativament no es veia reflectit en el primer document.

La taula va expressar la incertesa que suposa per les seves entitats que la Generalitat de Catalunya hagi delegat la formació musical a l'àmbit local i, per tant, que aquesta competència depengui exclusivament de la voluntat política del moment i dels pressupostos municipals, molt castigats actualment en temps de crisi. No existeix un "projecte de país" relatiu a la formació musical, és la pròpia iniciativa i coordinació de les escoles de música i conservatoris qui marca la pauta. Aquesta coordinació afortunadament milloren dia a dia en part gràcies a entitats com l'ACEM (Associació Catalana d'Escoles de Música i Dansa) o l'EMIPAC (Escoles de Música d'Iniciativa Privada Associades de Catalunya). La crisi econòmica actual obliga a optimitzar els recursos existents i a replantejar l'oferta i els formats.

Es va coincidir que les escoles de música estan en un terreny multi-competencial que aporta inconvenients i avantatges. És un inconvenient la rigidesa administrativa, i l'enorme burocratització que comporta dependre de diferents administracions, també es denota una falta de coordinació. En canvi aquesta ambigüitat també ha comportat que les escoles de música desenvolupessin projectes singulars, menys rígids, i enormement adaptats al context que les envolta.

Aquesta desregularització ha dotat els centres d'autenticitat i d'adaptabilitat al territori. Podem dir, doncs, que les escoles de música i conservatoris del Penedès són el viu reflex de la iniciativa musical dels seus habitants i un dels "pals de paller" del seu moviment cultural i social. Els seus centres ja no només es dediquen a la formació musical, sinó també a la creació cultural i participen directament de les programacions dels seus ajuntaments (en molts casos estan completant-les davant la impossibilitat dels ajuntaments a programar produccions professionals). En aquest sentit, el retorn als ciutadans dels pressupostos municipals destinats a aquests centres no s'ha de quantificar només amb el nombre de matrícules de les seves escoles, sinó també en l'activitat cultural que generen, i com aquesta torna al comú de la població. Sovint manca el reconeixement institucional a aquesta tasca essencial.

En aquest sentit es destaca la tendència de transformar l'escola de música no només en un centre de formació artística sinó en un centre d'acció cultural, que cerca complicitats amb tots els agents culturals del territori.

Els ponents a la taula van defensar també les múltiples vies que la ciutadania té a la seva disposició per apropar-se a la música i la capacitat de les escoles de música i conservatoris en oferir aquest servei: des de la formació musical bàsica de l'individu, al creixement personal, a la música com a punt de trobada i element socialitzador, a una futura orientació professional, etc.

La qualitat de l'ensenyament i d'aquestes accions culturals se'n ressentirà molt si no hi ha una correcta formació continuada dels seu professorat, mitjans tècnics actualitzats i un projecte educatiu clar. Els ajuntaments són els responsables d'aquesta competència i, per tant, del manteniment d'aquest servei públic.

Fruit de la seva experiència en les escoles de música i conservatoris del Penedès i també d'aquesta funció cultural i formativa ambivalent, els ponents també van posar sobre la taula la sacralització del currículum que tenen les escoles de primària i secundària, impeding la creació de projectes propis d'aquests centres. La taula va exposar la falta de llibertat imperant en l'elecció del currículum de centre, impossibilitant la generació de projectes de centre orientats a la música i les arts, als esports o als idiomes, per exemple. La taula reclama als organismes educatius del país la permeabilitat al canvi del currículum de centre, fet que ajudaria a consolidar projectes educatius que ja han funcionat, però que han estat cancel·lats al criteri a vegades arbitrari de la inspecció d'educació de cada moment.

També reclamen als agents educatius dels ajuntaments que coordinin millor els seus centres de formació musical amb els centres d'ensenyament general. La taula va expressar que és molt difícil de desenvolupar segons quins projectes musicals engrescadors que impliquin un nombre important d'alumnes pels horaris de determinades escoles de primària i secundària.

També es va comentar la dificultat que té la música, com altres arts, d'entrar en els ensenyaments obligatoris. En aquest sentit els presents comenten que les dificultats no només venen per part d'un model educatiu impermeable, sinó també d'uns centres educatius rígids i poc flexibles. Tanmateix els presents expliquen que existeixen algunes bones pràctiques de col·laboració entre Escoles de música i centres d'ensenyament primari i secundari. Es demana a l'IEP si seria possible fer un recull de bones pràctiques conjuntament amb agents de sector que serveixin de model i de base per al desenvolupament de projectes en comú entre escoles de música i centres d'ensenyament obligatori al Penedès.

Per últim, el presents també es preguntaven sobre el model de formació musical que hi ha a les escoles de música i fins quin punt és viable. Aquest debat es circumscriu en un de més general sobre el model d'ensenyament musical.

Eloi Fuguet Surroca

Àmbit: **Patrimoni**

Taula: **Museus i centres d'interpretació: territori i visibilitat**

Saló d'Or del Palau Maricel, Sitges, 19 d'octubre de 2013

Coordinació:

Vinyet Panyella (directora del Consorci de Patrimoni de Sitges)

Pere Izquierdo (tècnic de projectes del Consorci de Patrimoni de Sitges)

Relatoria:

Jordi Medina (museòleg, responsable del portal Penedès Cultura)

Participants presents a la taula:

- Mila Arcarons (gerent del Consell Comarcal del Garraf i responsable del Centre d'Interpretació del Romanticisme – Masia d'en Cabanyes)
- Núria Ballester (directora del Museu Vil·la Casals de St. Salvador – El Vendrell)
- Joan Capellades (responsable del C.I. del Cava La Fassina a Sant Sadurní d'Anoia)
- Jordi Farré (conservador, cap de col·leccions del Vinseum de Vilafranca del Penedès)
- Jaume Girona (tècnic de patrimoni Centre Interpretació de l'Aviació Republicana i Guerra Aèria de Santa Margarida i els Monjos)
- Manel Gómez (tècnic de patrimoni de l'Ajuntament de Calafell)
- Pere Marsé (president dels Amics de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer)
- Xavier Menéndez (tècnic de Patrimoni de la Diputació de Barcelona)
- Núria Molist (directora de la seu Museu d'Arqueologia de Catalunya a Olèrdola)
- Josep Pou (tècnic de Patrimoni Calafell Ciutadella Ibèrica i Castell)
- Gerard Ramon (coordinador del Llibre Blanc de la cultura al Penedès)
- Marijó Riba (regidora de cultura de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)
- Mireia Rosich (Directora Museu Balaguer de Vilanova i la Geltrú)

També han col·laborat:

- Josep Miquel Garcia (director Fundació Apel·les Fenosa del Vendrell)
- Pilar Garcia (directora del Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú)

La taula va seguir el següent esquema de debat: primer de tot, presentació i exposició del museu o col·lecció que representen, seguidament una valoració i validació de la diagnosi del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès i, per últim, exposició i debat de propostes i estratègies de treball conjuntes.

Les diferents presentacions dels participants i les diferents exposicions de les realitats dels diferents museus i col·leccions va evidenciar que al Penedès tenim un potencial molt alt en patrimoni i que la divisió territorial no ens afavoreix per donar-nos a conèixer de forma conjunta. Es defensa que el Penedès és un territori amb una història i una identitat comuna i que cal articular-lo per fer-lo visible.

Els diferents participants van exposar la seva manera de gestionar la col·lecció i d'organitzar-se destacant la necessitat, cada cop més evident, de treballar en xarxa amb el turisme, amb les empreses, amb la restauració... per no duplicar esforços i anar tots a la una. S'exposa també la preocupació general per les dificultats econòmiques i la necessitat de fer moltes coses amb molts pocs recursos.

En les diferents presentacions s'observa que no tots els museus representats tenen la mateixa manera de gestionar-se: hi ha consorcis, organisme autònoms, patronats... També hi ha museus públics, que són la majoria, i museus privats. Alhora, la necessitat d'apropar el patrimoni i la cultura al turisme es transforma en realitat quan ja trobem centres sorgits i/o gestionats des d'un Patronat de Turisme com és el cas del Centre d'Interpretació del Cava de Sant Sadurn d'Anoia, del Museu de l'Esperanto de Sant Pau d'Ordal (Subirats) i del projecte de Centre d'Interpretació del Far de Vilanova i la Geltrú.

Tots els participants validen la diagnosi del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès on es fa palès que el Penedès té una identitat pròpia amb un conjunt patrimonial important i singular i on hi ha destacats museus i col·leccions de diversa categoria. Disposem de dos museus secció del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) amb una de les col·leccions d'art més importants de Catalunya com són els Museu Cau Ferrat i Maricel de Sitges i el Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú; tenim el Museu del Vi de Vilafranca del Penedès i el Centre d'Interpretació del Cava de Sant Sadurn d'Anoia com a mostra del nostre llegat vitivinícola; el Museu del Ferrocarril de Catalunya, com a patrimoni industrial amb una de les col·leccions ferroviàries més importants d'Europa; un gran llegat d'espais del Romanticisme; una empremta de Modernisme; una gran petjada de personatges indians que afavoriren el desenvolupament de la zona; un seguit de castells i fortificacions reflex de l'època on el Penedès era territori de frontera -encapçalat pel jaciment arqueològic d'Olèrdola com a emblema d'identitat penedesenca-; diferents jaciments de poblats ibers; un seguit de refugis antiaeris de la guerra civil; i, entre altres, diversos espais que expliquen diversos personatges il·lustres com Pau Casals, Carlos Barral o Àngel Guimerà, a banda dels espais i centres expositius d'art contemporani.

En la validació del Llibre Blanc es dóna molta importància a les oportunitats de l'informe DAFO i als reptes culturals posant una especial atenció en la coordinació i planificació conjunta, al treball en

xarxa i en la unificació d'esforços. Es critica la manca de marca global al Penedès, la manca de coordinació entre els equipaments existents i la manca de relació global entre els museus i el sector privat.

Enllaçant amb la valoració del Llibre Blanc comencen les reflexions sobre les estratègies de planificació i de treball conjunt. Es posa de manifest que malgrat la poca coordinació, la demanda de turisme cultural augmenta i que en aquests últims 30 anys l'activació patrimonial al territori ha estat increïble. Tenim uns equipaments excel·lents, però no s'aprofiten.

Es veu el territori amb un gran potencial i amb unes grans iniciatives que convé tenir-les presents i seguir-les. Els equipaments patrimonials es centren, en grans trets, a les capitals comarcals i als municipis més grans del Penedès. Ja trobem elements de gestió coordinada en forma de consorcis, patronats i organismes autònoms i ja trobem iniciatives del territori amb una visió integral com són les diferents rutes existents i l'enoturisme que cada cop està més arrelat.

Es posa de manifest que s'ha reflexionat molt sobre el patrimoni i les ciutats, estratègies de difusió, marques per a tot i tothom, disseny de plans de patrimoni i estratègies però, que sempre han quedat al calaix, mai s'ha fet un pas més enllà. I ens mostrem optimistes en el desenvolupament del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès.

Massa sovint ens hem vist entre nosaltres -els museus representants- com a competència i no com a complementaris. Convé presentar-nos conjuntament invertint en les necessitats que tenim entre tots i no duplicar els pocs recursos que tenim. Tots anem justos de personal i de recursos i arribem on arribem, d'aquí que hi hauria d'haver un òrgan que marqués les línies a seguir i concretés què pot aportar cadascú en aquest fons comú.

Si no hi ha ningú, cap líder, que ens persegueixi com a museus, no es pot desenvolupar tot això que ara estem detallant. La realitat que tenim als museus és que amb els pocs que som i amb el poc que tenim hem de sobreviure i el dia a dia se'ns menja. Som conscients que són necessàries totes aquestes estratègies que detallem però, manquen recursos per desenvolupar-les. Tota estratègia i projecte necessita temps i personal, caldria algú per desenvolupar-ho.

En coherència amb el Llibre Blanc es veuen les noves tecnologies i les xarxes socials com un factor clau a l'hora de fer xarxa, treballar conjuntament i arribar a un major públic. Es creu necessari crear un directori per mostrar tot el que hi ha al Penedès en format web, fulletons, guies, etc.

Es debat sobre un possible 'passaport de museus del Penedès' com a possible eina de promoció conjunta però, es tira enrere exposant diferents projectes al respecte que no han funcionat, com és el cas del passaport dels museus dels genis que inclou el Museu Vil·la Pau Casals del Vendrell.

Es torna a incidir en el fet de treballar conjuntament amb el món del turisme i de l'empresa privada. Cal anar a trobar els operadors turístics que són els que porten la gent perquè sinó passen

de llarg o potser paren al Penedès i no visiten cap museu. Es remarca que podem oferir un producte turístic de molt bona qualitat i s'afirma que el Penedès és la Toscana catalana i que té molt per explotar.

Per últim, tenint el referent del turisme es posa de manifest que cal cercar el que la gent busca. Les tendències turístiques actuals no ofereixen un sol producte sinó diversos. Cal seguir l'exemple d'enoturisme com a plataforma que funciona molt bé i que ofereix un multi-producte. Ens fa forts la diversitat i això és el que ens farà competitius. Cal estar integrats en un ens superior per oferir aquesta diversitat de productes que tenim i ens interessa estar també integrats al portal d'Enoturisme Penedès. I hem d'obrir-nos més a l'empresa privada per poder oferir més activitats, No ens podem encasellar en el producte patrimoni/museus, necessitem poder oferir més coses. És complex però les possibilitats hi són, cal doncs que elaborem un paquet turístic.

Després de totes aquestes enriquidores reflexions podríem resumir l'encontre, primer de tot, reconeixent el gran valor dels museus i del patrimoni del Penedès, validant la diagnosi i les propostes del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès i, finalment, apostant per un treball conjunt entre tots els museus del Penedès per presentar-nos conjuntament. Per dur a terme aquest treball es creu necessari anar de bracet amb l'empresa privada i els operadors turístics, integrar-nos dins d'Enoturisme Penedès, buscar una marca que englobi tots els museus del Penedès, crear un directori en diferents formats que inclogui tot el patrimoni del Penedès (web, fulletons, guia de museus...) i, per últim i el més important per dur-ho a terme, buscar algun ens o òrgan superior que doti de recursos i personal per poder tirar endavant aquestes propostes.

Jordi Medina Alsina

Àmbit: **Arts escèniques**

Taula: **Teatre amateur/Programacions professionals**

Teatre Cal Bolet, Vilafranca del Penedès, 19 d'octubre de 2013

Coordinació:

Manel Güell (ex crític de teatre d' "El 3 de Vuit" i ex-actor de teatre amateur)
Valeri Laguna (director de teatre del grup TAT de Vilafranca del Penedès)

Relatoria:

Jordi Medina (museòleg, responsable del portal Penedès Cultura)

Participants presents a la taula:

- Ramon Arnabat (president de l'IEP)
- Llorenç Rafecas (director de teatre amateur i traductor de teatre)
- Sió Pallarés (tècnica de cultura de l'ajuntament del Vendrell)
- Lluís Laguna (exdirector i ex actor de Vilafranca del Penedès)
- Dani Sáez (tècnic de cultura de Cal Bolet i l'Auditori de Vilafranca del Penedès)
- Anna Lleó (tècnica del Teatre Principal de Vilanova i la Geltrú)
- Carme Jarrod (actriu de teatre i professora de teatre i gestora cultural)
- Olga Álvarez (ballarina i gestora de l'escola de dansa Danseria)
- Toni Regueiro (actor, professor de teatre)
- Angels Travé (patronat de Cal Bolet)

També han col·laborat:

- Salvador Cuéllar (codirector i cap d'estudis de l'Aula d'Activitats Teatral TRACART de Vilanova i la Geltrú)
- Josep Maria Porta (membre de la junta de la Federació Catalana de Teatre)
- Josep Rafecas (president de la Federació Catalana de Teatre)

El debat se centra la voltant de quatre grans temes:

1. Les infraestructures escèniques. Estudi sobre la realitat actual. Llista d'espais escènics, auditoris de les comarques i del seu nivell d'equipament i d'ús. Centres municipals i centres d'entitats, casals o altres llocs privats. Espais alternatius no teatrals, però amb possibilitats de fer-hi accions teatrals. Programa d'equipament, millora dels espais teatrals.

2. La xarxa escènica. Creació d'una xarxa teatral de les 3 comarques, programació i similars. Teatre professional, aficionat, infantil, dansa, i actes para-teatrals. Paper dels tècnics municipals i dels grups de teatre.

3. La pedagogia i l'ensenyament teatral. Accions amb els centres reglats (Escoles, instituts), amb centres d'entitats culturals i similars. Mostres de teatre juvenil i infantil. Accions a les AMPAS dels centres educatius.

4. El públic escènic. Creació de xarxes de públic, clubs, xarxes o similars. Dinamització teatral a més de l'assistència al teatre: trobades, debats, fòrums. conferències.. Aprofitament de les estructures socials ja existents per crear associacions d'espectadors teatrals.

TEMA 1. INFRAESTRUCTURES TEATRALS

POLIVALÈNCIA

Es proposa que els nous teatres segueixin el model de la sala Fabià Puigserver del Teatre Lliure: la polivalència. Moure cadires, espais oberts. Els espais nous que siguin polivalents, la idea és trencar amb els espais a la italiana.

Els arquitectes i els tècnics han de treballar tenint en compte el nombre d'habitants i els espais abans de fer qualsevol inversió. Les grans reformes sobre edificis històrics i patrimonials limiten les possibilitats de fer espais polivalents. Es tracta de treure el màxim suc dels equipaments existents. Les estructures han d'estar adaptades a les necessitats escèniques actuals.

REGISTRE I GESTIÓ D'ESP AIS

Seria convenient completar i identificar els tots els espais escènics de les tres comarques per saber quines mancances o dèficits hi ha.

Hi ha una gestió amateur de la majoria dels espais i caldria gestionar els espais amb criteris professionals, com passa en els espais municipals de les tres capitals de comarca.

Cal professionalitzar la gestió de les infraestructures i equipaments tècnics dels teatres.

EQUIPS TÈNICS ITINERANTS

Els consells comarcals i/o diputacions podrien disposar d'equips tècnics, professionals, per poder fer-se servir als diferents municipis quan sigui necessari en pobles petits .

Que sigui una empresa professional que faci aquest servei de la infraestructura de forma efímera, personal, material i tècnics

TEATRES DE REFERÈNCIA

Pensar en temes de Penedès i crear unes infraestructures grans que serveixin per tota la comarca. Per exemple un teatre gran, un auditori gran...etc.

Una altra idea és crear espais en blanc, estructures flexibles, obertes. Poder intercanviar i fer una xarxa de materials infraestructures que siguin vàlides per tothom. Pensar en espais de caixes buides i que es portin les infraestructures als espais

CRITERIS DE SEGURETAT

La normativa de seguretat i accessibilitat és un tema fonamental per les infraestructures.

En les inversions cal tenir en compte les normatives de seguretat, on hi ha molta gent. Això és prioritari abans d'invertir en altres millores tècniques.

Es proposa que es redacti una normativa d'espais públics per locals petits dels municipis, adaptats als locals actuals que hi ha a la majoria de pobles. També per bars i petits espais alternatius. D'aquesta manera es facilitarien els criteris per poder desenvolupar activitat escènica en àmbits alternatius.

ESPAIS DE CREACIÓ I INFRAESTRUCTURES

Es proposa lligar els espais polivalents a la creació. Els espais alternatius no poden ser només d'exhibició, han de ser espais de creació i d' exhibició.

ESPAIS ALTERNATIU

Es proposa identificar i fer un registre d' espais alternatius a les ciutats que puguin servir per fer espectacles i l'activitat escènica.

TEMA 2. LA XARXA TEATRAL

Es proposa recuperar de la xarxa de teatres públics de Catalunya.

Es proposa demanar que els espectacles dels teatres públics de Catalunya girin per els pobles, que es facin actuacions als pobles com a norma i que una part del pressupost de les obres es dediqui a fer les gires.

Es proposa crear una xarxa específica d'informació sobre els espectacles teatrals, musicals, de dansa, infantils i parateatrals de les 3 comarques, en forma d'una web específica, facebook i altres mitjans tant de propostes amateurs com d'espectacles professionals

Es proposa que en aquesta web hi hagi: informació sobre els espectacles i una qualificació i valoració. També clips de vídeo dels espectacles, opinions del públic, informació sobre l'autor etc. La web l'ha de fer un periodista, un professional que la gestioni.

Aquesta web també serviria per què el territori es projecti en l'àmbit català i la força de les tres comarques permeti posicionar-se a Catalunya.

Es proposa que els ajuntaments es comprometin a fer funcionar els grups escènics locals, i al mateix temps promoguin i ajudin a que es facin projectes i grups estables.

Es proposa fer xarxes de programació que creïn vincles entre diferents pobles de cara als professionals que volen vendre espectacles. Es tractaria de que es relacionin les ofertes d'espectacles de les tres comarques amb els programadors.

TEMA 3. LA PEDAGOGIA I L'ENSENYAMENT TEATRAL.

Es proposa fer un registre de les escoles de formació de dansa, teatre, música de les tres comarques.

Es proposa que es defineixi amb precisió les escoles dels anomenats ensenyaments artístics en els àmbits de teatre, dansa i música per evitar la confusió entre el que ofereixen altres tipus de centres com gimnasos i altres similars. Els centres haurien de tenir trets similars als que proposen els cicles formatius d'ensenyaments artístics.

Es destaca el potencial de les mostres de teatre escolar. En aquest sentit es proposa que les AMPES cerquin professionals de les arts escèniques per garantir una qualitat en la formació.

Es remarca el paper que desenvolupen els grups de teatre amateur en la formació escènica dels seus integrants.

Es proposa potenciar les mostres de teatre infantil i juvenil, tant en l'exhibició com pel fet que són una xarxa de formació molt bona i interessant.

També es proposa la possibilitat d'establir intercanvis d'experiències, entre les diferents iniciatives artístiques que es produeixen al Penedès, ja sigui per fer d'espectadors com per poder mostrar els treballs que es desenvolupen. Sovint sortir de la pròpia població representa un sobre esforç per les escoles de dansa o teatre, o pels grups amateurs.

TEMA 4. EL PÚBLIC TEATRAL

Es proposa la creació d'una figura, una mena de col·lectiu, una associació d'espectadors d'àmbit de les tres comarques, seguin el model de l'Associació d'espectadors del Teatre Lliure, o del Galliner de Manresa. La idea és fer pedagogia sobre una obra, sobre la programació a partir dels propis espectadors.

En relació al públic que ja existeix, es constata la necessitat de posar en pràctica eines provinents del màrqueting per poder fidelitzar i crear públics.

Es constata la necessitat de buscar i crear nou públic, com un aspecte urgent i prioritari. Obrir públics nous dependrà de formació, de dinamització de base o de treball a partir del teatre amateur.

Com a estratègia per crear nous públics es proposa fer actes publicitaris amb espectacles al carrer, fer pedagogia del valor i beneficis de les arts escèniques per les persones. També es proposa fer atractiva la publicitat i la comunicació dels espectacles: com s'editen els tríptics o la informació, cartells, fotos. etc.

Un altra estratègia per crear nou públic és aprofitar les organitzacions que ja funcionen: biblioteca, escoles, entitats, societats culturals, associacions de veïns, i qualsevol altre organització similar, per tal d'apropar col·lectius a les programacions escèniques.

Es constata la necessitat d'oferir i donar facilitats a les entitats i públic potencial per tal de que vagin als teatres i cal que es consideri que la barrera del cost de les entrades és un element que limita l'accés de nous públics.

S'analitza que el públic del teatre familiar es perd quan els nois i noies entren a l'adolescència i per tant no continuen com espectadors. Es proposa que cal pensar i dissenyar accions i definir un tipus de programació que permeti una natural continuïtat i el públic jove assisteixi als espectacles.

Manel Güell Barceló

3 TAULES TRANSVERSALS

Taula transversal

Cultura, territori i coordinació

La Biblioteca de Santa Margarida i els Monjos 9 de novembre de 2013

Coordinació:

Ramon Arnabat (president de l'Institut d'Estudis Penedesencs)

Relatoria:

Gerard Ramon (coordinador del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès)

Participants presents a la taula:

- Raimon Gusi (regidor de cultura de Vilafranca del Penedès)
- Marifé Merchan (vicepresidenta del Consell Comarcal del Baix Penedès)
- Francesc Olivella (president Consell Comarcal de l'Alt Penedès)
- Marijó Riba (regidora de cultura de Vilanova i la Geltrú)
- Juan Luís Ruiz (president Consell Comarcal del Garraf)
- Albert Solé (regidor de cultura del Vendrell)

El debat es desenvolupa a partir de diferents qüestions posades als participants per tal que s'interpel·lin i complementin les seves intervencions.

En primer lloc, es pregunta quins elements es destacaria del potencial cultural del territori del Penedès. Tots els presents coincideixen sobre tres eixos que fan del Penedès un territori atractiu i singular:

- El vi i el paisatge de la vinya
- El patrimoni històric-artístic
- La festa i la cultura popular

A més d'aquests tres eixos, cal destacar una notable programació cultural i dotació d'equipaments arreu del territori. La clau està en detectar què ens podem oferir com a territori, buscar les nostres pròpies complicitats, i què podem oferir portes enfora per tal de fer-nos atractius.

Es comenta que en realitat es tracta d'una suma de factors on realment la cultura del vi i la festa i la cultura popular són trets diferenciadors que posicionen el Penedès dins el conjunt de Catalunya. En aquesta suma de factors cal tenir en compte la combinació de dues dinàmiques diferents: la costa i l'interior. Cal esmentar també l'esforç dels municipis petits que tiren endavant programacions culturals d'un interès notable.

En aquest sentit s'apunta que la costa, Garraf i Baix Penedès tenen el repte de combinar el seu atractiu turístic amb l'oferta cultural de qualitat. Al Baix Penedès la música ha estat un eix discursiu, reforçat per la figura de Pau Casals, lligat a aquesta oferta cultural de qualitat i a uns equipaments culturals de primer ordre situats al Vendrell. De la mateixa manera, cal destacar el paper de la formació musical al conjunt del Penedès on hi té una forta implantació.

Un altre dels punts forts al conjunt del Penedès és la seva llarga tradició i vitalitat associativa, que es trasllada en una doble dimensió: la cultural i la de cohesió social.

Els presents, però, apunten que malgrat aquestes potencialitats potser una de les mancances del territori és la falta d'una aliança reeixida entre el sector públic i el sector privat que vegin en la vertebració cultural una possibilitat més de generar benestar i qualitat de vida.

El Llibre Blanc de la Cultura al Penedès detecta una falta de coordinació en matèria de cultura. D'aquesta manera, davant la manca d'una estructura política-administrativa al territori, es pregunta als presents sobre quines possibilitats reals hi ha de coordinació en matèria de cultura?

La resposta immediata de la taula és que la voluntat política és fonamental, els presents saben que sovint la col·laboració i la coordinació no s'han contemplat en el territori i menys en matèria de cultura. Cal articular una xarxa real que explori formes de col·laboració que permetin fer més sostenibles els projectes culturals, i que aquests prenguin un abast territorial. Una de les possibles vies a explorar és la de mancomunar serveis i/o equipaments, com ja ha passat en d'altres àmbits en el cas de l'Alt Penedès i el Garraf.

Si es pren tot el territori com una realitat per l'oferta cultural hi ha un públic potencial de 350.000 habitants. A més, els municipis i capitals del Penedès no havíem estat tan pròxims, les comunicacions per carretera no disten dels vint minuts entre les capitals. En aquest sentit no és massa atrevit pensar que les programacions culturals puguin tenir una dimensió territorial a mitjà termini.

Tanmateix des de la taula s'apunta que amb la voluntat política no és suficient, ja que en d'altres moments també ha existit voluntat de coordinació, i s'han trobat impediments i barreres de tipus burocràtic o econòmic. S'insisteix que tant el finançament com la creació d'estructures organitzatives, a partir de les que ja existeixen, amb poder de decisió i coordinació, són aspectes fonamentals. En cas contrari es corre el perill que aquesta coordinació acabi amb els mandats polítics de la legislatura de torn. Cal, doncs, apostar per instruments que es consolidin i perdurin en el temps per tal que les estratègies i les accions a nivell de territori es puguin copsar.

Es remarca, des d'algun sector de la taula, que la creació d'un ens, com la vegueria pròpia, és fonamental per l'articulació d'un territori coordinat i cohesionat. Cal la complicitat de la societat civil per tal que des de l'esfera política es continuï reivindicant i defensant l'àmbit del Penedès. En aquest sentit es destaca el lideratge i l'impuls que pot jugar l'IEP com a catalitzador d'aquest procés.

És fonamental, per tant, la voluntat política, però també el compromís amb aquest procés. Es detecta que hi ha possibilitats reals de coordinació, sobretot per evitar duplicitats en les programacions culturals i cercar complicitats entre les capitals de comarca. També es recorda que hi ha una part de l'Anoia forma part del Penedès, i que molt municipis de l'Alt Penedès i l'Anoia conformen una realitat conjunta.

D'altra banda, cal sumar les administracions superiors en aquesta visió del territori i en aquest treball conjunt, sense perdre el sentit d'autonomia local. I sobretot, cal no començar de zero i aprofitar allò que ja tenim, projectes que ja han reeixit, xarxes i col·lectius que ja estan treballant en cert sentit o en projectes amb potencial de territori.

En aquest instant, des de la coordinació de la taula es demana als participants que mirin de concretar més i se'ls pregunta per quins són els reptes del futur immediat, una vegueria pròpia? començar per consolidar taules i comissions de treball?

Els tres regidors de cultura s'emplacen en crear una taula de treball amb els responsables tècnics i polítics dels respectius departaments que es reuneixi de forma periòdica per tal de consolidar la coordinació entre programacions. Hi ha el compromís en quadrar agendes en un termini màxim de dues setmanes per la primera reunió. També es remarca que la creació d'aquesta taula no pot comportar sobre costos afegits.

Planificar acció conjunta les tres capitals de comarca o les tres comarques que tingui incidència en el màxim del territori.

Mirar d'aprofitar el camí que ha obert Enoturisme Penedès en l'articulació d'un discurs que pot unir en paquets turístics, paisatge, vi i cultura. En el mateix sentit és obvi que les aliances entre el sector públic i el sector privat és un aspecte clau a mitjà i llarg termini.

La configuració de Vilafranca del Penedès com a capital cultural de Catalunya el 2015 pot ser vista en una dimensió territorial i estendre les activitats per tot el territori. Es pot aprofitar aquest esdeveniment per fer promoció conjunta del territori.

El finançament és també una assignatura pendent, molt difícil de resoldre des de les instàncies polítiques locals. S'insisteix en la importància d'una nova Llei de Mecenatge que faciliti el finançament de projectes a nivell local. També s'apunta en el micro-mecenatge com una fórmula efectiva de finançament de projectes arrelats al territori.

Es conclou la taula recordant la suma dels conceptes de voluntat política i compromís, amb el component impulsor que pot jugar l'IEP i la societat civil, com a premisses necessàries per una coordinació i col·laboració reals al territori.

Gerard Ramon Montané

Taula transversal

Cultura i comunicació

Centre Cultural de Gelida, 16 de novembre de 2013

Coordinació:

Daniel Garcia Peris (expert en xarxes 2.0, i professional del sector del turisme)

Relatoria:

Jordi Medina (museòleg, responsable del portal Penedès Cultura)

Participants presents a la taula:

- Ramon Arnabat (president de l'Institut d'Estudis Penedesencs)
- Joan Ignasi Gómez (tècnic de Canal Blau Ràdio i Televisió de Vilanova i la Geltrú)
- Daniel Gutiérrez (tècnic de comunicació de l'Ajuntament de Masquefa i consultor en patrimoni)
- Víctor Merencio (tècnic de Ràdio i Televisió del Vendrell)
- Carla Sanmartín (tècnic a de Ràdio i Televisió de Vilafranca del Penedès)

També han col·laborat:

- Josep Anfruns (regidor de cultura de l'Ajuntament de Gelida)
- Carles Castro (Exi Diari)
- Raül Maigí (periodista Vilanova i la Geltrú, auxiliar de direcció al Museu de Montserrat)
- Alfons Udina (La Fura)

La taula va començar exposant que un dels problemes del món cultural és precisament la difícil relació entre els mitjans de comunicació i les activitats culturals, massa sovint els agents culturals no sabem comunicar tot el que fem. La justificació de la taula sobre 'Cultura i comunicació', doncs, és clara i d'aquí la necessitat d'escoltar els mitjans de comunicació sobre quin és el lligam que caldria tenir entre aquests dos àmbits, quines relacions estratègiques i quin paper hauria de tenir la cultura o com caldria tractar-la.

Com a reflexió inicial es va posar de manifest una observació curiosa en l'organització de l'Administració Pública Local on, abans la comunicació penjava directament de la regidoria de cultura però que cada cop està més separada i, en la majoria dels casos, ja existeix la regidoria de comunicació. Posteriorment, s'exposen les diferents maneres de gestionar els mitjans de comunicació en els diferents municipis presents (patronats, empreses municipals...).

En la taula els presents es van mostrar d'acord en que quan els mitjans de comunicació comuniquem cultura és perquè la cultura és un discurs estratègic en el territori i que, per tant, ha de ser-hi present i ha de tenir el seu espai. Malauradament, però, poques vegades des dels mitjans de comunicació es trasllada aquest relat del territori on la cultura hi juga un paper clau.

Un fet destacat i que cal tenir en compte és que quan la gent connecta amb els mitjans locals és precisament perquè la connectin amb el seu municipi, amb el seu territori més proper i no volen sentir què ha passat al poble del costat. Com a Penedès, estem molt junts geogràficament però estem molt separats comunicativament.

Per altra banda, els municipis no ens hem sabut posar d'acord i unir esforços, cada municipi té la seva emissora, o el seu mitjà de comunicació. Però com que cada cop hi ha menys recursos econòmics, al final aquestes emissores no poden produir de tot ni durant tot el temps d'emissió i han de recórrer a produccions d'altres emissores de ràdio d'àmbit nacional o, en el cas de les televisions, de la xarxa de televisions locals. Una total contradicció perquè al final deixen de ser la tasca per la qual han estat creades: la proximitat. Quan la gent que vol sentir notícies i/o programes locals connecta amb els mitjans locals, però si aquests no li ofereixen el producte local deixen de sintonitzar-hi. Massa sovint, hi ha la temptació de ser excessivament massa locals. Cal doncs, trobar un punt mig entre emissió local i emissió nacional. Sense perdre el tracte local convindria apostar per una comunicació més regional del territori Penedès.

Com a apunt cal destacar que el món de la comunicació també s'està obrint molt i a diferents públics, d'aquí la necessitat d'obrir-se a internet i aprofitar tots els elements que aquest mitjà ens dóna, sobretot en el tema de les xarxes socials i del trencament de les barreres físiques i geogràfiques.

Davant la pregunta sobre la necessitat d'aglutinar totes les notícies en un mateix lloc o mitjà de comunicació, els participants es mostren reticents ja que, cada cop més la tendència comunicativa és a segmentar i no a aglutinar. Això no vol dir que no calgui comunicar què passa a un lloc o què passa a l'altre, sinó que el tractament de la notícia o de l'activitat cultural ha de ser diferent.

Un bon exemple de cooperació/col·laboració entre mitjans de comunicació del Penedès el trobem en l'intercanvi d'imatges en els programes castellers i d'esports de les tres televisions comarcals penedesenques. Les televisions locals es passen les imatges captades i la resta de televisions les utilitzen per fer els seus programes. Per tant, intercanviar imatges no es tradueix en emetre els mateixos programes.

En el tema cultural que ens afecta, els participants exposen que els programes de cultura cal que siguin més propers amb aportacions locals. Hi ha la possibilitat de retransmetre microcàpsules d'informatius culturals als mitjans de comunicació seguint l'exemple del que ja s'ha fet amb els castells i les competicions esportives. Amb tot, s'exposa que la vida cultural és molt àmplia, existeix una gran varietat d'oferta de forma sincrònica, i massa sovint només es tracten els esdeveniments més mediàtics.

Caldria que els diferents mitjans de comunicació es passessin les imatges i continguts per poder comunicar aquells actes culturals d'interès regional a tot el Penedès. Es proposa un portal de comunicació del Penedès on tots els mitjans de comunicació poguessin abocar els diferents continguts, i no es descarta la necessitat d'un portal especialitzat en cultura.

S'exposa la necessitat que els programes de cultura ja existents es vesteixin de microcàpsules informatives per tractar els aspectes culturals del territori penedesenc que van més enllà de l'àmbit local. Per començar a treballar en cultura i en produccions conjuntes entre els diferents mitjans de comunicació es creu que seria interessant fer reportatges sobre el patrimoni que tenim al Penedès. I davant d'aquesta proposta es veu necessària la col·laboració de l'Institut d'Estudis Penedesencs per tractar el contingut dels programes que podrien ser retransmesos des de les tres televisions locals/comarcals.

La taula acaba amb una reflexió sobre la cultura i el territori on la cultura exerceix de pal de paller en la identitat de cada poble i de cada territori. El Penedès no n'és una excepció, la cultura i el patrimoni són elements d'interès turístic i essencials en la promoció del territori i massa sovint no en som gaire conscients. Enllaçant-ho amb la reflexió inicial, si la cultura forma part del discurs estratègic del territori convindria un millor intercanvi i treball conjunt entre mitjans de comunicació per evidenciar la unitat territorial del Penedès i dotar la cultura del lloc que li pertoca en el món de la comunicació.

Jordi Medina Alsina

Taula transversal

Cultura, promoció econòmica i turisme

Casal d'entitats de Sant Sadurní d'Anoia, 23 de novembre de 2013

Coordinació:

Jordi Cuyàs (tècnic ajuntament de Vilafranca del Penedès i coordinador del Pla Estratègic del Penedès – Fundació Pro Penedès)

Relatoria:

Albert Tubau (vicepresident de l'Institut d'Estudis Penedesencs)

Participants presents a la taula:

- Sira Puig (Directora de l'Agència de Promoció de Turisme de Sitges)
- Josep Anton Pérez (Triade, empresa de turisme cultural)
- Jaume Casañas (Regidor de cultura de l'Aj. de Cunit, promotor de la marca Penedès Marítim)
- Carlos Díaz (President de l'Estació Nàutica de Vilanova i la Geltrú)
- Lluís Ràfols (Regidor de Cultura de l'Aj. de Subirats i vocal del Patronat de turisme)
- Josep Bargalló (Regidor de Comerç i Turisme de l'Aj. de Sant Sadurní d'Anoia i vicepresident d'Enoturisme Penedès)

La taula es desenvolupa al voltant d'aquests grans blocs:

- Cultura i turisme
- Coordinació
- Marca Penedès
- Debat obert

En la primera part del debat els participants posen l'accent en els elements que fan del Penedès un territori singular i ric culturalment. És a partir d'aquests actius que s'estableix una relació directa entre cultura, promoció del territori i turisme. Tanmateix l'activitat cultural i l'activitat cultural no s'han explotat totes les sinèrgies i els espais comuns. En aquest sentit els presents identifiquen un conjunt de reptes o objectius per tal que els dos àmbits siguin més propicis:

- Prendre la cultura com un element de promoció del territori.
- Potenciar el patrimoni a partir de les singularitats i les originalitats del territori.
- Potenciar i promocionar aquells elements de la cultura que ens identifiquen com el vi i el cava, la tradició festiva, els Castellers, museus i elements patrimonials singulars, etc.

Des de la taula s'entén que és primordial una percepció de la cultura com a matèria primera pel turisme. També s'identifiquen dues realitats i dinàmiques d'activitat turística diferenciades, però alhora complementàries: la costa i l'interior. Cal acceptar que no hi ha una homogeneïtat turística i cal cercar els elements que poden beneficiar el territori i promoure activitats sostenibles i de qualitat.

D'altra banda, és important que en l'àmbit complementari de la cultura i el turisme existeixin ponts i vasos comunicants entre l'administració i l'empresa privada. Cal dotar d'eines perquè des de l'àmbit privat s'aposti per un cert discurs al voltant de la cultura, i els paisatges del Penedès. Des d'un punt de vista turístic la costa ja té atractiu per ella mateixa, però és a l'interior falta coordinació, i es pot generar una complementarietat de gran potencial. La conservació de l'entorn i del patrimoni és un aspecte clau que implica a tots els agents públics i privats.

La taula es pregunta com passar de tenir visitants a tenir turistes, com allargar les estades d'una jornada en estades de varis dies. En aquest sentit s'apunta que cal tenir una mentalitat global: fer activitats a l'interior del Penedès pensant en allotjaments a la costa o, en sentit contrari, dur gent a la costa pensant en visitar caves o cellers de l'interior.

Els presents opinen que és vital compartir activitats i espais per aprofitar els locals i els recursos. La col·laboració entre els municipis és un factor clau, tot i que existeix el temor que les grans poblacions monopolitzin aquesta atracció turística.

També es detecta que es fan moltes activitats focalitzades en una sola jornada. Cal pensar en productes i paquets que permetin allargar les estades mitjançant ganxos, activitats i programacions culturals estables.

Des de la taula s'identifica la coordinació del territori com un element clau per tal que l'activitat econòmica i turística amb relació amb la cultura pugui generar riquesa. En primer lloc, és elemental que des de les diferents administracions del territori s'aposti per un cert projecte comú, i consensuar i treball aquest projecte i les estratègies de promoció que se'n derivin amb el sector privat.

En segon lloc, quan es parla de coordinació no es pot obviar el fet que en la actualitat coexisteixen diferents marques turístiques. Hi ha dues marques turístiques (Costa Daurada i Costa de Barcelona), a més de duplicar diputacions i triplicar consells comarcals, al marge d'un gran nombre de municipis. En aquest escenari es fa molt difícil el treball conjunt. Falta un pla de màrqueting comú. Avui no és possible parlar de la globalitat ja que hi ha una fragmentació d'objectius i d'estratègies.

Dins d'aquest magma d'estratègies i relats del territori destaca l'experiència d'Enoturisme Penedès. Desenvolupada en el marc de la darrera dècada Enoturisme Penedès s'ha convertit en una marca especialitzada i reconeguda, i que emana uns valors singulars del territori vinculats al seu paisatge i a la seva cultura. Caldria en aquest sentit fer un discurs conjunt per l'àrea vinícola Penedès (DO i configurar una marca potent Penedès que abracés tot verdaderament tot el territori.

Un altre exemple seria el de l'Estació Nàutica de Vilanova i la Geltrú que en els darrers cinc anys ha aconseguit aglutinar esforços en l'àmbit del turisme a la capital del Garraf. En aquests sentit l'impuls del sector privat i la coordinació han esdevingut vitals per estructurar una activitat al voltant dels esports al mar, i el port nàutic. S'evidencia la necessitat d'identificar reptes als que cal donar respostes conjuntes tant des de les administracions com des del sector privat. Calen estratègies de llarga durada, més enllà de Patronats o regidories de Promoció.

També s'identifica que sovint la descoordinació emana des de diferents àmbits de l'administració local d'un sol municipi. És imprescindible entendre les complementarietats entre diferents regidories i actuar de forma coordinada per donar cohesió a l'oferta que es planteja un municipi.

La mateixa manca de coordinació dins l'administració local passa dins del territori Penedès. Tant en l'àmbit de la cultura, com el de l'oci i el turisme existeixen duplicitats, activitats disperses que es solapen, competència dins el propi Penedès. Des d'aquest punt de vista es comenta que cal identificar aquelles activitats o projectes amb un major potencial i donar-los impuls global. Al final si es pren el Penedès com un conjunt es tracta de donar un millor ús dels recursos disponibles.

Aquesta manca de coordinació sovint té us límits administratius ben clars en el cas del Penedès. Des de Barcelona es fan campanyes de promoció de vins i no hi surten els cellers del Baix Penedès per ser de Tarragona. El turisme no té fronteres., però de moment sembla clar que no ha quallat una “identitat turística” conjunta pel Penedès. En aquest sentit l’enoturisme és vist com una oportunitat. Per tal que això es materialitzi cal un verdader impuls de la societat civil, sinó hi ha el perill real que el Penedès es dilueixi entre dues realitats.

Des de la taula s’està d’acord a més que no cal inventar res, fer noves marques surt molt car. Cal aprofitar el punt fort del Penedès que és l’enoturisme. Tal i com coincideixen bona part dels plans estratègics que s’han fet arreu del territori. En aquest sentit s’apunta la possibilitat que des d’Enoturisme Penedès es vagi articulant una oferta turística global. També cal saber aprofitar un marca turística potent com és Sitges en benefici del territori.

Només a partir d’accions coordinades i conjuntes amb un paraigües comú es pot construir una imatge més atractiva del territori. Una imatge que complementi i uneixi la costa i l’interior, i no els tracti com dos elements aïllats, tal com passa amb les marques turístiques actuals.

El debat finalment, s’articula al voltant de la possibilitat o no de configurar una marca “Penedès”. En aquest sentit s’apunta que a Catalunya existeix una marca molt potent com és Barcelona, i que el Penedès n’és un territori que se’n pot aprofitar. També es destaca l’exemple de Sitges que treballa amb marca pròpia, però sobretot es parla de cal creure’ns el territori, i de que el Penedès aporta un conjunt de valors positius. De la mateixa manera es comenta que cal fixar-no en casos propers, l’exemple de promoció de La Rioja en el que l’enoturisme funciona sense tenir gaires atractius al voltant i sense la mar. O veure altres casos a l’estranger com la Provença, o la Toscana.

Cal utilitzar el relat cultural, patrimonial i paisatgístic per cohesionar el territori, cal anar més enllà de l’enoturisme. Reforçar la marca amb productes culturals. Cal que cada empresa, cada municipi ha d’estirar pel seu cantó. Cal fer una agenda d’actes del Penedès pels autòctons, turistes i visitants. Que les diputacions de Barcelona i de Tarragona no ens divideixin, i es coordinin, però sobretot cal que la societat civil ens ho creguem i siguem militants del Penedès.

Albert Tubau i García

Taula transversal

Cultura i educació

Saïfores - Fundació Marta Mata Garriga, Banyeres del Penedès, 1 de desembre de 2013

Coordinació:

Àngels Parès (professora a l'ES Manuel de Cabanyes de Vilanova i la Geltrú i membre de la junta del'IEP)

Relatoria:

Roderic Villalba (mestre i centre de recursos pedagògics de l'Alt Penedès)

Participants presents a la taula:

- Ramon Arnabat (professor universitari i president de l'IEP)
- Assumpta Baig (en representació de la Fundació Marta Mata Garriga)
- Francesc Banyuls (centre de recursos pedagògics del Garraf)
- Montse Bartí (mestra i membre del Moviment de renovació pedagògica de l'Alt Penedès i Garraf)
- Fina Carol (mestra de Sant Pere de Riudebitlles)
- Esteve Corominas (mestre d'una escola de Vilanova i la Geltrú)
- Montse Ibàñez (centre de recursos pedagògics de l'Alt Penedès)
- Joan Jané (centre de recursos pedagògics del Baix Penedès)
- Neus Oliveres (catedràtica de secundària en un institut del Vendrell, responsable d'activitats culturals al Vendrell)
- Núria Tomàs (responsable del projecte educatiu Vinseum)
- Cristina Torremorell (bibliotecària a la Biblioteca Joan Oliva de Vilanova i la Geltrú)

Cal treballar la professionalitat del professorat per al coneixement del Penedès. És cabdal. La gran mobilitat que hi ha en algunes escoles principalment en zones més allunyades que no facilita l'arrelament al territori.

El gran nombre d'agents educatius i culturals ens empeny a treballar en xarxa, a coordinar-nos, per tal de no dispersar esforços, provocar sinèrgies i facilitar l'accés de tothom a les moltes ofertes existents.

Cal integrar les actuacions del diferents agents culturals i educatius.

A taula seiem representants de l'Institut d'Estudis Penedesencs, la Fundació Marta Mata Garriga, els Centres de Recursos Pedagògics –CRP– i els Moviments de Renovació Pedagògica de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf, a més a més de persones vinculades a museus i biblioteques i docents de totes les etapes educatives obligatòries.

Els ensenyaments artístics tenen un paper subsidiari i de poca rellevància a l'escola obligatòria. Cal dignificar-los i garantir la seva continuïtat al llarg de tota l'escolarització.

La cultura i l'educació són inseparables. Són com la cara i la creu d'una moneda. Només hi ha un àmbit en què es manifesten de forma separada: l'àmbit de l'administració. Cal canviar la manera de treballar d'algunes administracions.

Al món de l'educació potser li calgui una bona sacsejada. Trencar algunes rutines i inèrcies i reinventar-se. Cal potenciar un canvi d'actituds, de dinàmiques i d'estructures. En positiu.

El nostre àmbit d'actuació és el Penedès històric, les tres comarques. Cal actuar malgrat l'artificiosa divisió provincial. A nivell local i penedesenc. Cal comptar amb els Ajuntaments i els Consells Comarcals i altres institucions culturals.

Cal ampliar i potenciar els estudis universitaris de proximitat com ara els estudis de magisteri que s'estan fent al Baix Penedès.

Els projectes educatius de ciutat, iniciats per la Marta Mata a la seva etapa a l'Ajuntament de Barcelona i després desenvolupats per altres pobles i ciutats catalanes, poden ser una bona eina de planificació i participació educativa i cultural.

A tots plegats ens calen recursos materials i humans per desenvolupar les nostres tasques en condicions òptimes. Aquests últims anys han estat –i encara ho són– molt durs en aquest sentit.

Caldria considerar i potenciar les bones pràctiques que ja existeixen, que són moltes. A tall d'exemple:

- L'oferta d'activitats i programes de tot tipus de les biblioteques públiques de la comarca, amb incidència sobre persones de totes les edats.
- Els itineraris culturals que ofereixen als centres educatius alguns ajuntaments com ara el del Vendrell.
- L'oferta educativa del Vinseum i altres museus penedesencs.
- El treball en xarxa amb altres institucions educatives que desenvolupen els CRP
- El Programa d'Animació Educativa –PAE- per a educació primària i secundària de Vilanova i la Geltrú.
- Les rutes i itineraris pels municipis.
- Les activitats de coneixement de l'entorn dirigides als docents i organitzades pels CRP
- El Congrés de Ciència que organitza el CRP del Garraf.
- El Concurs de teatre escolar comarcal al Baix Penedès.
- L'Escola d'Estiu dels MRP
- La Jornada Marta Mata
- ...

Aquestes iniciatives demanen que sempre hi hagi algú que les vetlli i en faci el seguiment.

Estaria bé incorporar altres pràctiques innovadores com ara

- L'apadrinament de monuments.
- La interrelació entre escoles de les tres comarques.
- L'aprofitament del potencial dels docents jubilats.
- ...

Ens cal desenvolupar un projecte comú sobre el Penedès: educació i cultura. Un projecte atractiu i funcional:

- que doni una visió panoràmica del Penedès i que sigui una eina de treball i consulta solvent.
- que faciliti la cerca d'informació, la formació, la coordinació en xarxa...
- que estigui avalat pels Departaments d'Ensenyament i Cultura, per les administracions local i comarcal...
- que ens ajudi a concretar com s'haurien de complementar les institucions educatives i culturals o educatives culturals que existeixen, de tipologia diversa.

Tots els presents manifestem la voluntat de posar fil a l'agulla per tal de fer-lo realitat a mitjà termini.

Roderic Villalba Pérez

4 CONCLUSIONS

Si l'objectiu de la primera fase del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès era oferir una diagnosi fiable de l'estat de la cultura al territori, la segona fase s'ha focalitzat sobre certs àmbits concrets per tal d'afinar dades, i d'apropar-se a la realitat dels agents i els projectes del Penedès. A més, aquesta segona fase s'ha plantejat com un espai de participació en el que, conjuntament amb la resta d'agents implicats, es dibuixessin un conjunt de línies i d'accions futures que han de permetre avançar vers una visió conjunta de la cultura al Penedès.

El procés conclou amb èxit, i es compleixen els objectius marcats. Cal tenir en compte que s'ha comptat amb la participació de més de 150 persones, vinculades d'una o altra forma amb projectes culturals al Penedès, i cada una d'elles és part responsable de l'èxit d'aquest projecte. Aquesta circumstància ha permès conèixer la realitat compartida per agents culturals de tot el territori, obrir espais de reflexió i, sobretot, proposar i encaminar accions conjuntes. D'aquesta manera ja s'ha assolit, *per se*, un dels objectius que es marcava el Llibre Blanc, obrir la perspectiva i el camp de joc dels agents del territori, i prendre com a marc de referència el conjunt del Penedès a l'hora d'establir sinèrgies i estratègies en el camp cultural.

D'altra banda, cal destacar la consolidació del lideratge de l'Institut d'Estudis Penedesencs que ha esdevingut una referència per les administracions i també pels agents culturals de tot el territori. A partir d'ara el repte passa per ésser garant de la continuïtat del procés, de les demandes, i de les accions proposades des de les taules, amb la col·laboració i l'impuls de les entitats i agents del territori, amb el suport i recolzament de les institucions i administracions públiques, i amb el reconeixement de la ciutadania.

Aquest no és un repte senzill, el desplegament dels objectius, de les estratègies, i de les accions requereixen, en primer lloc, de voluntat. Una voluntat política i administrativa que ajudi i faciliti que els agents culturals vegin en el conjunt del Penedès un terreny de joc viable i necessari per als seus projectes. Però també una voluntat d'acció per part de la societat civil, cal una militància del Penedès, cal que els agents siguin part implicada en el desplegament del Llibre Blanc.

Tanmateix, i citant una de les reflexions que es van fer a la Taula Cultura, coordinació i territori, a banda de voluntat fa falta compromís. Un compromís amb aquesta visió de la cultura al Penedès que ha de ser coordinada i col·laborativa, i si cal conjunta, o no serà. El compromís, tal com s'ha dit de la voluntat, ha de venir de les diferents institucions i dels agents implicats, i és la via per la que es poden consolidar les sinèrgies del territori.

Cada una de les taules ens ha aportat reflexions interessants per a cada un dels temes tractats. És a partir de totes aquestes aportacions que es poden extreure unes conclusions generals, més enllà de les particulars que s'expressen en cada una de les relatories, i que han de servir de guia d'acció durant els propers anys.

Aquestes conclusions generals, són aspectes recurrents, o accions rellevants que s'extreuen de les taules, i que se sintetitzen en els següents vint-i-tres punts:

- 1) Validar en termes generals la diagnosi realitzada en el Llibre Blanc de la Cultura al Penedès: una aproximació diagnòstica, la qual cosa ens permet disposar d'una diagnosi compartida sobre la situació de la cultura al Penedès, tant pel que fa als seus punts forts, com als seus punts febles, així com a les debilitats i fortaleces.
- 2) Admetre com a àmbit de referència cultural el de la vegueria Penedès, tant pel que fa a la creació, producció, distribució i consum cultural, com a la planificació estratègica i la coordinació de l'activitat cultural.
- 3) Creació d'una Agència Cultural del Penedès que disposi de recursos i competències per actuar en tot l'àmbit amb l'objectiu de coordinar, impulsar i projectar l'activitat cultural al Penedès. D'articular una política cultural penedesenca.
- 4) Generar un espai físic i virtual de referència de la cultura al Penedès on es disposi d'informació sobre l'activitat cultural arreu del territori, que faciliti l'intercanvi i el debat, així com la coordinació de projectes i propostes culturals, tant de creació, com de consum.
- 5) Publicar (físicament o virtualment) un butlletí cultural del Penedès, que reculli l'activitat cultural en el camp de la creació i la producció.
- 6) Coordinar l'acció cultural de les comarques i ciutats penedesenques (mancomunar serveis), per tal de trobar sinergies que potenciïn els projectes culturals conjunts i permetin ampliar el consum cultural.
- 7) Establir punts de trobada sectorials i intersectorials entre els agents culturals privats, públics i associatius que participen en els processos de creació, producció, distribució i consum cultural.
- 8) Cercar complicitats i implicació mútua entre la cultura, l'educació, la informació i l'economia; i, dins del món cultural, entre les instàncies culturals: biblioteques, arxius, sales d'exposicions, teatres i cinemes, auditoris, mitjans de comunicació,
- 9) Impulsar i recolzar aquells projectes culturals d'abast territorial que puguin tenir ressò a Catalunya.
- 10) Potenciar i donar a conèixer les bones pràctiques culturals en cada un dels seus àmbits i intersectorials.

- 11) Treballar per aconseguir que la ciutadania implicada en l'activitat cultural, des de la creació al consum augmenti de forma significativa.
- 12) Millorar la relació del món artístic amb el món escolar.
- 13) Potenciar la festa popular i de carrer com a patrimoni cultural del Penedès.
- 14) Donar a conèixer i difondre els creadors/autors/investigadors locals en l'àmbit veguerial i català.
- 15) Generar ponts entre l'art contemporani i el públic local.
- 16) Coordinar la millora i promoció dels museus i centres d'interpretació del territori, per tal de fer-los visibles a nivell penedesencs i català. Cercar formes de col·laboració.
- 17) Potenciar el patrimoni material i immaterial del Penedès, mitjançant la seva protecció, recerca i difusió.
- 18) Dotar de contingut cultural i patrimonial a la marca Enoturisme Penedès, per tal d'afegir-hi valor, identificar-se, i diferenciar-la d'altres.
- 19) Cercar la polivalència dels espais culturals, tant dels ja creats, com els de futura creació, i disposar d'equipaments i equips tècnics mòbils que permetin aprofitar espais no preparats dispersos pel territori.
- 20) Potenciar la coordinació/col·laboració dels mitjans de comunicació penedesencs, mitjançant la producció i edició de programes conjunts, la col·laboració en la programació i avançar cap a uns veritables mitjans de comunicació penedesencs.
- 21) Prendre la cultura com un element de promoció del territori i potenciar el patrimoni a partir de les singularitats i les originalitats del territori. Potenciar i promocionar aquells elements de la cultura que ens identifiquen com el vi i el cava, la tradició festiva, els Castellers, museus i elements patrimonials singulars, etc.
- 22) Ampliar i potenciar els estudis universitaris de proximitat i qualitat. Que el Penedès esdevingui un campus multiuniversitari (UB, UPC, UOC, URV)
- 23) Elaborar materials culturals i territorials pels centre educatius. Cal desenvolupar un projecte comú sobre el Penedès: educació i cultura. Un projecte atractiu i funcional que doni una visió panoràmica del Penedès i que sigui una eina de treball i consulta solvent. Que faciliti la cerca d'informació, la formació, la coordinació en xarxa...

D'aquesta manera la suma de voluntats i compromisos envers aquests vint-i-tres punts no pot significar altra cosa que responsabilitats compartides a diferents nivells:

- L'IEP ha de continuar donant impuls al procés i sent motor del desplegament i desenvolupament del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès.
- Els continguts del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès s'han de tenir en compte en les planificacions estratègiques del territori per part d'altres organismes.
- La consecució dels objectius establerts passa per la implicació dels agents culturals del territori en les accions que es puguin dur a terme, cada ú en el nivell que li pertorqui:
 - El món privat i associatiu ha prendre part en les accions amb col·laboració amb l'IEP o amb d'altres agents, els objectius marcats no poden quedar com meres demandes.
 - Les administracions locals i comarcals han de vetllar per una coordinació cultural al territori més enllà dels límits administratius, però sobretot han donar suport i facilitar el desenvolupament de l'acció cultural en l'àmbit del Penedès.
- Les administracions superiors, diputacions i Generalitat de Catalunya, han de veure en Llibre Blanc de la Cultura al Penedès un pal de paller per l'articulació del territori més enllà dels límits territorials o d'altres barreres administratives.

Aquestes conclusions només poden acabar amb un agraïment al suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona, així com l'Obra Social de la Fundació La Caixa per al desenvolupament del projecte.

I de nou, un sentit agraïment vers totes les persones que han col·laborat d'una manera o una altra amb aquest projecte: participants, coordinadors de taula, relators, membres de l'IEP, regidories dels ajuntaments, consells comarcals, tècnics, ... Entre tots s'ha bastit el Llibre Blanc, ara haurem de ser capaços de tirar-lo endavant.

Desembre del 2013

Ramon Arnabat Mata
Gerard Ramon Montané

5 ANNEX

Presentació del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès. Una aproximació diagnòstica. 11/4/2013 a Castellet i la Gornal

Presentació del Llibre Blanc de la Cultura al Penedès a l'Honorable Conseller Ferran Mascarell, al Departament de Cultura. 6/09/2013

Taula Cultura, coordinació i territori celebrada el 9/11/2013 a la Biblioteca de Santa Margarida i els Monjos.

Taula Cultura, promoció turística i turisme celebrada el 23/11/2013 al Casal d'entitats de Sant Sadurn d'Anoia.

Taula l'Art contemporani en l'àmbit local celebrada el 28/9/2013 al Casa de Cultura de Llorenç del Penedès.

Taula Llegir, escriure i prescriure: la literatura i el territori celebrada el 21/9/2013 a l'Ajuntament de Calafell.

Taula Museus i Centre d'Interpretació: territori i visibilitat celebrada el 19/10/2013 Palau Maricel de Sitges.

Taula Formació musical al Penedès celebrada el 5/10/2013 a l'Escola de Música Pau Casals del Vendrell.

Taula Dinàmica festiva i sociabilitat celebrada el 28/9/2013 a l'Espai d'entitats de Vilanova i la Geltrú

Taula Teatre amateur/programacions professionals el 19/10/2013 al Teatre Cal Bolet de Vilafranca del Penedès.

Taula Educació i Cultura celebrada l' 1/12/2013 a Saifores - Fundació Marta Mata Garriga, Banyeres del Penedès.

